

Dz.U.94.27.96

1997-01-01	zm.	Dz.U.96.106.496
1997-12-24	zm.	Dz.U.97.111.726
1998-01-01	zm.	Dz.U.97.133.885
1998-09-01	zm.	Dz.U.97.88.554
1999-01-01	zm.	Dz.U.98.106.668
2001-01-01	zm.	Dz.U.00.109.1157
2001-03-30	zm.	Dz.U.00.120.1268
2001-10-20	zm.	Dz.U.01.110.1190
2002-01-01	zm.	Dz.U.01.110.1190
	zm.	Dz.U.01.115.1229
	zm.	Dz.U.01.154.1800
2002-08-25	zm.	Dz.U.02.117.1007
2002-10-27	zm.	Dz.U.02.113.984

USTAWA

z dnia 4 lutego 1994 r.

Prawo geologiczne i górnicze.

(Dz. U. z dnia 1 marca 1994 r.)

DZIAŁ I**PRZEPISY OGÓLNE****Rozdział 1****Zakres obowiązywania**

Art. 1. Ustawa określa zasady i warunki:

- 1) wykonywania prac geologicznych,
- 2) wydobywania kopalin ze złóż,
- 3) ochrony złóż kopalin, wód podziemnych i innych składników środowiska w związku z wykonywaniem prac geologicznych i wydobywaniem kopalin, tezy z piśmiennictwa

Art. 2. ⁽¹⁾ Przepisy ustawy stosuje się odpowiednio do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie bezzbiornikowego magazynowania substancji oraz składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, z wyjątkiem takiej działalności prowadzonej w odkrywkowych wyrobiskach górniczych.

Art. 3. ⁽²⁾ Jeżeli wymaga tego potrzeba zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony środowiska, Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, obejmie przepisami ustawy, w całości lub w części, prowadzenie określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej, określając miejsce oraz cel wykonywanych robót i zakres stosowania ustawy.

akty wykonawcze

Art. 4. Ustawy nie stosuje się do:

- 1) korzystania z wód w zakresie uregulowanym odrębnymi przepisami,
- 2) geologicznych badań naukowych i działalności dydaktycznej, które są prowadzone bez wykonywania robót geologicznych,

- 3) pozyskiwania okazów minerałów, skał i skamielin w celach naukowych, kolekcjonerskich i dydaktycznych, które następuje bez wykonywania robót górniczych,
- 4) ustalania przydatności gruntów dla potrzeb budownictwa bez wykonywania robót geologicznych.

Art. 5. 1. Kopaliny dzieli się na podstawowe i pospolite.

2. Do kopalin podstawowych zalicza się:

- 1) gaz ziemny, ropę naftową oraz jej naturalne pochodne, węgiel brunatny, węgiel kamienny i metan z węgla kamiennego,
- 2) kruszce metali szlachetnych, rudy metali (z wyjątkiem darniowych rud żelaza) i metale w stanie rodzimym, łącznie z rudami pierwiastków rzadkich i rozproszonych oraz pierwiastków promieniotwórczych,
- 3) apatyt, baryt, fluoryt, fosforyt, gips i anhydryt, piryt, siarkę rodzimą, sole potasowe i potasowo-magnezowe, sole strontu, sól kamienną,
- 4) azbest, bentonit, diatomit, dolomit, gliny biało wypalające się i kamionkowe, gliny i łupki ogniotrwałe, grafit, kaolin, kamienie szlachetne i ozdobne, kwarc, kwarcyt, magnezyt, miki, marmury i wapienie krystaliczne, piaski formierskie i szklarskie, skalenie, ziemię krzemionkową.

2a. ⁽³⁾ W rozumieniu ustawy wszystkie kopaliny występujące w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej są kopalinami podstawowymi.

3. ⁽⁴⁾ Kopaliny nie wymienione w ust. 2 i ust. 2a są kopalinami pospolitymi.

4. W rozumieniu ustawy nie są kopalinami wody podziemne, z wyjątkiem solanek, wód leczniczych i termalnych.

5. ⁽⁵⁾ Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi:

- 1) złoża wód podziemnych zaliczonych do solanek, wód leczniczych i termalnych, mając na względzie ich szczególne walory wynikające z mineralizacji, własności fizycznych i chemicznych, ilości i warunków występowania,
- 2) złoża innych kopalin leczniczych o szczególnie cennych walorach ze względu na rodzaj i jakość kopaliny.

6. ⁽⁶⁾ Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może zaliczyć kopalinę pospolitą, występującą w określonym złożu lub określonej jednostce geologicznej, do kopalin podstawowych, biorąc pod uwagę jej rodzaj, ilość lub warunki zalegania.

akty wykonawcze

projekty ustaw

Art. 6. W rozumieniu ustawy:

- 1) złożem kopaliny jest takie naturalne nagromadzenie minerałów i skał oraz innych substancji stałych, gazowych i ciekłych, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą,
- 2) ⁽⁷⁾ pracą geologiczną jest projektowanie i wykonywanie badań w celu ustalenia budowy geologicznej kraju, a zwłaszcza poszukiwania i rozpoznawania złóż kopalin, wód podziemnych, określania warunków geologiczno-inżynierskich, oraz sporządzanie map i dokumentacji geologicznych,
- 3) ⁽⁸⁾ robotą geologiczną jest wykonywanie w ramach prac geologicznych wszelkich czynności poniżej powierzchni ziemi, w tym wykonywanych przy użyciu materiałów wybuchowych, oraz likwidacja wyrobisk po tych czynnościach, z wyłączeniem prac dotyczących ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych,
- 4) poszukiwaniem jest wykonywanie prac geologicznych w celu odkrycia i wstępnego udokumentowania zasobów złóż kopalin lub wód podziemnych,
- 5) rozpoznawaniem jest wykonywanie prac geologicznych na obszarze wstępnie udokumentowanego złoża kopaliny lub wód podziemnych,
- 6) przedsiębiorcą jest podmiot posiadający koncesję na prowadzenie działalności regulowanej ustawą,
- 7) ⁽⁹⁾ zakładem górniczym jest wyodrębniony technicznie i organizacyjnie zespół środków służących bezpośrednio do wydobywania kopaliny ze złoża, w tym wyrobiska górnicze, obiekty budowlane oraz technologicznie związane z nimi obiekty i urządzenia przerobcze,
- 8) obszarem górniczym jest przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny objętej koncesją,
- 9) ⁽¹⁰⁾ terenem górniczym jest przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego,
- 10) ⁽¹¹⁾ wyrobiskiem górniczym jest przestrzeń w nieruchomości gruntowej lub w górotworze powstała w wyniku robót górniczych,

- 11)⁽¹²⁾ robotami górnictwa jest wykonywanie, zabezpieczanie lub likwidowanie wyrobisk górniczych w związku z działalnością regulowaną ustawą,
 - 12) ⁽¹³⁾ włączanie wód do górotworu jest to wprowadzanie wód z odwodnień zakładów górniczych oraz wykorzystanych solanek, wód leczniczych oraz termalnych polegające na ich włączaniu otworami wiertniczymi do formacji geologicznych, izolowanych od użytkowych poziomów wodonośnych lub w uzasadnionych przypadkach również do użytkowych poziomów wodonośnych,
 - 13) ⁽¹⁴⁾ środkami strzałowymi są materiały wybuchowe w rozumieniu ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. Nr 117, poz. 1007).
- orzeczenia sądów
tezy z piśmiennictwa
projekty ustaw

Rozdział 2

Własność i użytkowanie górnicze

Art. 7. 1. Złóża kopalin nie stanowiące części składowych nieruchomości gruntowej są własnością Skarbu Państwa.

2. W granicach określonych przez ustawy Skarb Państwa może, z wyłączeniem innych osób, korzystać ze złóż kopalin oraz rozporządzać prawem do nich przez ustanowienie użytkowania górniczego.

3. Uprawnienia Skarbu Państwa, o których mowa w ust. 2, wykonują organy właściwe do udzielania koncesji, zwane dalej "organami koncesyjnymi".

orzeczenia sądów
tezy z piśmiennictwa

Art. 8. W sprawach nie uregulowanych w ustawie do własności złóż kopalin stosuje się odpowiednio przepisy o własności nieruchomości gruntowej.

tezy z piśmiennictwa

Art. 9. W granicach określonych przez ustawy oraz przez umowę o ustanowieniu użytkowania górniczego użytkownik górniczy może, z wyłączeniem innych osób, poszukiwać, rozpoznawać lub wydobywać oznaczoną kopalinę. W tych samych granicach użytkownik górniczy może rozporządzać swym prawem.

Art. 10. 1. Ustanowienie użytkowania górniczego następuje w drodze umowy za wynagrodzeniem, pod warunkiem uzyskania koncesji.

2. Umowa o ustanowienie, zmianę treści lub przeniesienie użytkowania górniczego powinna być pod rygorem nieważności zawarta na piśmie.

3. W razie wygaśnięcia albo cofnięcia koncesji, użytkowanie górnicze wygasa.

tezy z piśmiennictwa

Art. 11. ⁽¹⁵⁾ 1. Ustanowienie użytkowania górniczego może być poprzedzone przetargiem, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

2. Z zastrzeżeniem art. 12 ust. 1, ustanowienie użytkowania górniczego, obejmującego poszukiwanie, rozpoznawanie lub wydobywanie gazu ziemnego, ropy naftowej oraz jej naturalnych pochodnych, a także metanu z węgla kamiennego, poprzedza się przetargiem.

3. Organami właściwymi do przeprowadzenia przetargu na nabycie prawa użytkowania górniczego są organy właściwe do udzielania koncesji.

4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zasady zamieszczania obwieszczeń o przetargu na nabycie prawa użytkowania górniczego i dane, które powinny być zamieszczone w obwieszczeniu, wymagania, jakie powinien spełniać oferent oraz jakim powinna odpowiadać oferta, termin składania ofert oraz zakończenia przetargu, a także zasady i tryb organizowania i przeprowadzania przetargu, w tym powoływania i pracy komisji przetargowej.

5. Rada Ministrów, wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 4, będzie kierowała się potrzebą zapewnienia obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów wyboru oferenta na nabycie użytkowania górniczego.

akty wykonawcze

Art. 12. ⁽¹⁶⁾ 1. Ten, kto rozpoznał i udokumentował złoża kopaliny, stanowiące przedmiot własności Skarbu Państwa, oraz sporządził dokumentację geologiczną z dokładnością wymaganą do uzyskania koncesji na wydobywanie kopaliny, może żądać ustanowienia na jego rzecz użytkownika górniczego z pierwszeństwem przed innymi.

2. Spory w sprawach, o których mowa w ust. 1, rozstrzygają sądy powszechne.

3. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, wygasa z upływem dwóch lat od dnia pisemnego zawiadomienia o przyjęciu dokumentacji przez organ administracji geologicznej.

Art. 13. W sprawach nie uregulowanych w ustawie do użytkownika górniczego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego o użytkowaniu.

Art. 14. 1. Przepisy rozdziału stosuje się odpowiednio do innych części górotworu niż złoża kopalin.

2. ⁽¹⁷⁾ W odniesieniu do działalności, na którą ustawa nie wymaga koncesji, uprawnienia Skarbu Państwa, określone w art. 7 ust. 2, wykonują wojewodowie. W odniesieniu do takiej działalności, lecz prowadzonej w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, organem właściwym jest minister właściwy do spraw środowiska, działający w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej.

Rozdział 3

Koncesje

Art. 15. ⁽¹⁸⁾ 1. Koncesji wymaga działalność gospodarcza w zakresie:

- 1) poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin,
- 2) wydobywania kopalin ze złóż,
- 3) bezzbiornikowego magazynowania substancji oraz składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górnich.

2. Do koncesjonowania działalności, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepisy o działalności gospodarczej, chyba że ustawa stanowi inaczej.

3. Koncesji na działalność gospodarczą określoną w ust. 1 udziela się na czas oznaczony, nie krótszy niż 3 miesiące.

orzeczenia sądów
tezy z piśmiennictwa

Art. 16. 1. ⁽¹⁹⁾ Koncesji na działalność:

- 1) określoną w art. 15 ust. 1, wykonywaną w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) w zakresie poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania kopalin podstawowych wymienionych w art. 5 ust. 2 pkt 1-3, solanek, wód leczniczych i termalnych oraz innych kopalin leczniczych zaliczonych do kopalin podstawowych na podstawie art. 5 ust. 6,
- 3) określoną w art. 15 ust. 1 pkt 3

- udziela minister właściwy do spraw środowiska.

2. ⁽²⁰⁾ Z zastrzeżeniem przepisów ust. 1 i 2a, koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie lub wydobywanie kopalin podstawowych i pospolitych udziela wojewoda.

2a. ⁽²¹⁾ Koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin pospolitych, jeżeli jednocześnie spełnione są odpowiednio następujące wymagania:

- 1) obszar zamierzonej działalności nie przekroczy powierzchni 2 ha,
- 2) wydobyte kopaliny w roku kalendarzowym nie przekroczy 20.000 m³,
- 3) działalność będzie prowadzona bez użycia materiałów wybuchowych

- udziela starosta.

3. ⁽²²⁾ Udzielenie koncesji na:

- 1) wydobywanie kopalin podstawowych wymaga uzgodnienia z ministrem właściwym do spraw gospodarki,
- 2) wydobywanie kopalin leczniczych wymaga opinii ministra właściwego do spraw zdrowia,
- 3) działalność w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej wymaga uzgodnienia z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej,
- 4) poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie rud pierwiastków promieniotwórczych wymaga opinii Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki,

5) wydobywanie kopalin z gruntów pod wodami śródlądowymi oraz z obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wymaga opinii organu odpowiedzialnego za utrzymanie wód oraz uzgodnienia z organem właściwym do wydania pozwolenia wodnoprawnego,

6) działalność, o której mowa w ust. 2a, wymaga uzgodnienia z właściwym wojewodą oraz z właściwym organem nadzoru górniczego.

4. ⁽²³⁾ Z wyjątkiem poszukiwania i rozpoznawania złóż kopalin w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, udzielenie koncesji na taką działalność wymaga zasięgnięcia opinii właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

5. ⁽²⁴⁾ Udzielenie koncesji na działalność, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2 i 3, a także każda jej zmiana, z wyjątkiem takiej działalności wykonywanej w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, wymaga uzgodnienia z właściwym wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta. Uzgodnienie następuje na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W razie braku takiego planu, stosuje się odpowiednio przepisy o ustalaniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

6. Udzielenie koncesji nie narusza wymagań wynikających z przepisów odrębnych.

tezy z piśmiennictwa

projekty ustaw

Art. 17. 1. Jeżeli przemawia za tym szczególnie ważny interes państwa lub szczególnie ważny interes społeczny, związany zwłaszcza z ochroną środowiska, udzielenie koncesji może być uzależnione od ustanowienia zabezpieczenia roszczeń, mogących powstać wskutek wykonywania działalności objętej koncesją.

2. Formę i wielkość zabezpieczenia, o którym mowa w ust. 1, ustala się w koncesji, w zależności od rodzaju prowadzonej działalności, przestrzeni objętej koncesją, czasu, na jaki koncesja została wydana, oraz stopnia szkodliwości zamierzonej działalności dla środowiska.

Art. 18. 1. ⁽²⁵⁾ O ile ustawa nie stanowi inaczej, wniosek o udzielenie koncesji powinien zawierać:

1) ⁽²⁶⁾ (skreślony),

2) ⁽²⁷⁾ (skreślony),

3) określenie prawa wnioskodawcy do terenu (przestrzeni), w ramach którego projektowana działalność ma być wykonywana, lub prawa, o ustanowienie którego ubiega się wnioskodawca,

4) określenie czasu, na jaki koncesja ma być udzielona, wraz ze wskazaniem daty rozpoczęcia działalności,

5) określenie środków, jakimi dysponuje podmiot ubiegający się o koncesję w celu zapewnienia prawidłowego wykonywania działalności objętej wnioskiem.

2. ⁽²⁸⁾ Dane objęte wnioskiem należy uzupełnić dowodami ich istnienia, w szczególności przez dołączenie załączników graficznych sporządzonych zgodnie z wymaganiami dotyczącymi map górniczych.

3. ⁽²⁹⁾ Organ koncesyjny może zobowiązać wnioskodawcę do przedstawienia danych określających stan prawny nieruchomości objętych wpływami zamierzonej działalności, a w przypadku nieruchomości o nieregulowanym stanie prawnym - danych z ewidencji gruntów i budynków. Organ koncesyjny może również żądać złożenia kopii wniosku koncesyjnego wraz z załącznikami.

orzeczenia sądów

Art. 19. ⁽³⁰⁾ Do wniosku o udzielenie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin, poza wymaganiami określonymi w art. 18, należy dołączyć projekt prac geologicznych.

Art. 20. 1. Wniosek o udzielenie koncesji na wydobywanie kopalin, poza wymaganiami przewidzianymi w art. 18, powinien określać:

1) złożę kopaliny lub jego część, która ma być przedmiotem wydobywania,

2) wielkość i sposób zamierzonego wydobywania kopaliny,

3) stopień zamierzonego wykorzystania zasobów złoża, w tym kopalin towarzyszących i współwystępujących użytecznych pierwiastków śladowych, jak również środki umożliwiające osiągnięcie tego celu,

4) ⁽³¹⁾ projektowane położenie obszaru górniczego i terenu górniczego oraz ich granic.

2. ⁽³²⁾ Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, należy dołączyć:

1) dowód istnienia prawa przysługującego wnioskodawcy do wykorzystania dokumentacji geologicznej w celu ubiegania się o koncesję,

2) projekt zagospodarowania złoża, zaopiniowany przez właściwy organ nadzoru górniczego,

3) dowód istnienia prawa przysługującego wnioskodawcy do nieruchomości gruntowej, w granicach której ma być wykonywana zamierzona działalność w zakresie wydobywania kopaliny metodą odkrywkową, lub dowód przyrzeczenia jego ustanowienia.

2a.⁽³³⁾ Jeżeli w związku z wydobywaniem kopaliny ze złoża przewiduje się włączanie do górotworu wód pochodzących z odwodnienia zakładu górniczego lub wykorzystanych solanek, wód leczniczych oraz termalnych, do wniosku, o którym mowa w ust. 1, należy dołączyć dokumentację hydrogeologiczną określającą warunki w związku z włączaniem wód do górotworu.

3.⁽³⁴⁾ Wymagania określonego w ust. 2 pkt 3 nie stosuje się do wniosku o udzielenie koncesji na wydobywanie węgla brunatnego.

4.⁽³⁵⁾ Organ koncesyjny może żądać przedłożenia dokumentacji geologicznej.

5.⁽³⁶⁾ Wymagania określonego w ust. 2 pkt 2 nie stosuje się do wniosku o udzielenie koncesji na wydobywanie kopalin pospolitych w zakresie uregulowanym art. 16 ust. 2a.

orzeczenia sądów

Art. 21.⁽³⁷⁾ 1. Wniosek o udzielenie koncesji na bezzbiornikowe magazynowanie substancji oraz składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, poza wymaganiami przewidzianymi w art. 18, powinien określać:

- 1) rodzaj, ilość i właściwości substancji lub odpadów,
- 2) aktualne i przewidywane warunki geologiczne, hydrogeologiczne i geologiczno-inżynierskie,
- 3) technologię magazynowania lub składowania,
- 4) projektowane granice przestrzeni, w której przewiduje się bezzbiornikowe magazynowanie substancji lub składowanie odpadów, oraz granice przestrzeni objętej przewidywanymi szkodliwymi wpływami takiej działalności.

2. W razie zamierzonego składowania odpadów promieniotwórczych w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, do wniosku, o którym mowa w ust. 1, należy dołączyć zezwolenie Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki, jeżeli wydania tego zezwolenia wymagają przepisy Prawa atomowego.

Art. 22. Koncesja powinna określać:

- 1) rodzaj i sposób prowadzenia działalności objętej koncesją,
- 2) przestrzeń, w granicach której ma być prowadzona ta działalność,
- 3) okres ważności koncesji ze wskazaniem terminu rozpoczęcia działalności,
- 4) inne wymagania dotyczące wykonywania działalności objętej koncesją, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa powszechnego i ochrony środowiska.

Art. 23. 1. Koncesja na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopaliny, poza wymaganiami przewidzianymi w art. 22, powinna ponadto określać:

- 1) cel, zakres, rodzaj i harmonogram prac geologicznych,
- 2) wymaganą dokładność rozpoznania geologicznego.

2. Powierzchnia terenu, na którym na podstawie jednej koncesji mogą być wykonywane prace, o których mowa w ust. 1, nie może przekroczyć 1200 km².

Art. 24.⁽³⁸⁾ (skreślony).

Art. 25. 1.⁽³⁹⁾ Koncesja na wydobywanie kopaliny, poza wymaganiami przewidzianymi w art. 22, powinna ponadto wyznaczać granice obszaru i terenu górniczego oraz określać zasoby złoża kopaliny możliwe do wydobywania, a także minimalny stopień ich wykorzystania.

1a.⁽⁴⁰⁾ W razie gdy koncesja na wydobywanie kopaliny ze złoża przewiduje włączanie do górotworu wód pochodzących z odwodnienia zakładu górniczego lub wykorzystanych solanek, wód leczniczych oraz termalnych, powinna ponadto określać warunki włączania wód do górotworu.

2. Granice obszaru górniczego i terenu górniczego wyznacza organ koncesyjny, w uzgodnieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego.

3.⁽⁴¹⁾ Jeżeli rzeczywiste szkodliwe wpływy robót górniczych zakładu górniczego przekroczą granice określonego w koncesji terenu górniczego, organ koncesyjny zmienia decyzję w zakresie dotyczącym granic terenu górniczego.

4.⁽⁴²⁾ Koncesja na działalność, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 3, powinna także wyznaczać granice przestrzeni bezzbiornikowego magazynowania substancji lub składowania odpadów oraz granice przestrzeni objętej

przewidywanymi szkodliwymi wpływami takiej działalności. Przy wyznaczaniu tych granic stosuje się odpowiednio przepisy ust. 2 i 3.

Art. 26. W uzasadnionych przypadkach, gdy nie zagraża to środowisku, organ koncesyjny może zwolnić ubiegającego się o koncesję na wydobywanie kopalin pospolitych z niektórych wymagań koncesji określonych ustawą. Zwolnienie to nie może dotyczyć wymagań określonych w art. 22 pkt 1-3.

Art. 26a. ⁽⁴³⁾ 1. Jeżeli nie sprzeciwia się temu interes publiczny związany z ochroną środowiska, zwłaszcza z racjonalną gospodarką złożami kopalin, bądź szczególnie ważny interes gospodarki narodowej, organ koncesyjny jest obowiązany, za zgodą przedsiębiorcy, na rzecz którego koncesja została wydana, do przeniesienia tej koncesji na rzecz podmiotu, który:

- 1) wyraża zgodę na wszystkie wynikające z niej warunki,
- 2) w zakresie niezbędnym do wykonywania zamierzonej działalności wykaże się prawem do nieruchomości gruntowej, prawem użytkowania górniczego, bądź przyrzeczeniem ich uzyskania, z zastrzeżeniem art. 20 ust. 3,
- 3) wykaże, iż jest w stanie spełnić wymagania związane z wykonywaniem zamierzonej działalności.

2. Przeniesienie koncesji, o której mowa w ust. 1, powoduje również przeniesienie praw i obowiązków wynikających z innych decyzji podjętych na podstawie ustawy.

3. W razie podjęcia decyzji, o której mowa w ust. 1, organ koncesyjny może, w drodze odrębnej decyzji, zmienić warunki zabezpieczenia, o których mowa w art. 17.

Art. 26b. ⁽⁴⁴⁾ Odmowa udzielenia koncesji może nastąpić, jeżeli zamierzona działalność narusza wymagania ochrony środowiska, w tym związane z racjonalną gospodarką złożami kopalin, również w zakresie wydobywania kopalin towarzyszących, bądź uniemożliwia wykorzystanie nieruchomości zgodnie z ich przeznaczeniem.

Art. 26c. ⁽⁴⁵⁾ 1. Przedsiębiorca, który uzyskał koncesję na działalność, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2 i 3, obowiązany jest utworzyć fundusz likwidacji zakładu górniczego, zwany dalej "funduszem", chyba że obowiązek taki wynika z odrębnych przepisów.

2. Przedsiębiorca, o którym mowa w ust. 1, prowadzący:

- 1) wydobywanie kopaliny systemem podziemnym lub otworowym, bezzbiornikowe magazynowanie substancji lub składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, przeznaczają na fundusz równowartość od 3% do 10% odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych zakładu górniczego, ustalanych stosownie do przepisów o podatku dochodowym,
- 2) wydobywanie kopaliny systemem odkrywkowym przeznaczają na fundusz równowartość 10% należnej opłaty eksploatacyjnej, o której mowa w art. 84.

3. Przedsiębiorca gromadzi środki funduszu na wyodrębnionym rachunku bankowym, dokonując wpłat na fundusz począwszy od dnia powstania obowiązku uiszczania opłaty eksploatacyjnej albo od rozpoczęcia działalności, o której mowa w ust. 2 pkt 1, nieobjętej obowiązkiem uiszczania opłaty eksploatacyjnej, do rozpoczęcia likwidacji zakładu górniczego.

4. Środki funduszu stanowią koszty uzyskania przychodów w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym i mogą być wykorzystane wyłącznie w celu pokrycia kosztów likwidacji zakładu górniczego lub jego oznaczonej części, również w razie upadłości przedsiębiorcy.

5. O ile ustawa nie stanowi inaczej, bank rozpoczyna dokonywanie wypłat z funduszu wyłącznie po przedstawieniu przez przedsiębiorcę ostatecznej decyzji właściwego organu nadzoru górniczego zatwierdzającej plan ruchu likwidowanego zakładu górniczego lub jego oznaczonej części, a w przypadku przedsiębiorcy wydobywającego kopalinę pospolitą w warunkach określonych w art. 16 ust. 2a - po przedstawieniu decyzji stwierdzającej wygaśnięcie koncesji.

6. Przedsiębiorca jest obowiązany przedstawiać organowi koncesyjnemu oraz organowi nadzoru górniczego, na ich żądanie, aktualne wyciągi z rachunku bankowego, na którym gromadzi środki funduszu, a także informacje o sposobie ich wykorzystania.

7. Środki funduszu nie podlegają egzekucji, z wyjątkiem przypadków, gdy egzekucja jest prowadzona w związku z niewykonaniem przez przedsiębiorcę obowiązków w zakresie likwidacji zakładu górniczego lub jego oznaczonej części.

8. Po zakończeniu likwidacji zakładu górniczego organ nadzoru górniczego, po zasięgnięciu opinii właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, wyraża zgodę na likwidację funduszu.

9. Określone w ust. 1-8 wymagania stosuje się odpowiednio do następcy prawnego przedsiębiorcy, który przejmuje niewykorzystane środki funduszu.

10. Minister właściwy do spraw gospodarki, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych oraz ministrem właściwym do spraw środowiska, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady:

- 1) tworzenia i funkcjonowania funduszu,
- 2) ustalania wysokości równowartości odpisów, o których mowa w ust. 2 pkt 1, w zależności od rodzaju i zakresu prowadzonej działalności,
- 3) ustalania terminów przekazywania środków na fundusz,
- 4) wykorzystania środków funduszu,

kierując się metodą i wielkością prowadzonej działalności oraz jej szkodliwością dla środowiska, a także potrzebą skutecznego zabezpieczenia środków na likwidację zakładów górniczych.

akty wykonawcze

Art. 27. ⁽⁴⁶⁾ (skreślony).

Art. 28. 1. Koncesja wydana na podstawie ustawy wygasa:

- 1) z upływem czasu, na jaki została wydana,
- 2) jeżeli stała się bezprzedmiotowa,
- 3) ⁽⁴⁷⁾ w razie likwidacji przedsiębiorcy,
- 4) w razie zrzeczenia się koncesji.

1a. ⁽⁴⁸⁾ W razie ogłoszenia upadłości przedsiębiorcy, organ koncesyjny w drodze decyzji może cofnąć koncesję bez odszkodowania.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 organ koncesyjny, w drodze decyzji, stwierdza wygaśnięcie koncesji.

Art. 29. 1. ⁽⁴⁹⁾ Cofnięcie albo wygaśnięcie koncesji nie zwalnia dotychczasowego przedsiębiorcy z wykonania określonych w niej obowiązków dotyczących ochrony środowiska oraz obowiązków związanych z likwidacją zakładu górniczego.

2. ⁽⁵⁰⁾ Zakres i sposób wykonania obowiązków, o których mowa w ust. 1, ustala organ koncesyjny w decyzji o cofnięciu koncesji albo w decyzji stwierdzającej wygaśnięcie koncesji, w uzgodnieniu z właściwym wójtem, burmistrzem lub prezydentem miasta.

3. W decyzji, o której mowa w ust. 2, organ koncesyjny określa termin wygaśnięcia obowiązku zabezpieczenia, o którym mowa w art. 17.

4. ⁽⁵¹⁾ Do podmiotu, na który nałożono obowiązki określone w ust. 2, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy dotyczące przedsiębiorcy.

Art. 29a. ⁽⁵²⁾ Kopie decyzji wydawanych na podstawie przepisów niniejszego rozdziału organ koncesyjny przesyła do wiadomości właściwym miejscowo organom administracji geologicznej i nadzoru górniczego.

Art. 30. ⁽⁵³⁾ (skreślony).

DZIAŁ II

PRACE GEOLOGICZNE

Rozdział 1

Projektowanie i wykonywanie prac geologicznych

Art. 31. 1. Prace geologiczne mogą być wykonywane, dozorowane i kierowane tylko przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.

1a. ⁽⁵⁴⁾ Kwalifikacje osób, o których mowa w ust. 1, stwierdza:

- 1) minister właściwy do spraw środowiska, z zastrzeżeniem pkt 2,
- 2) wojewoda - w odniesieniu do osób ubiegających się o uzyskanie uprawnień do wykonywania czynności dozoru geologicznego nad pracami geologicznymi, z wyjątkiem badań geofizycznych oraz uprawnień do kierowania w terenie robotami geologicznymi wykonywanymi poza granicami obszaru górniczego, wykonywanymi bez użycia materiałów wybuchowych, albo gdy projektowana głębokość wyrobiska nie przekracza 100 m.

2. ⁽⁵⁵⁾ Minister właściwy do spraw środowiska, kierując się wymaganiami w zakresie bezpieczeństwa powszechnego, prawidłowości wykonywania prac geologicznych oraz potrzebami ochrony środowiska, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) kategorie prac geologicznych,
- 2) kwalifikacje ogólne i zawodowe wymagane od osób wykonujących, dozoruujących i kierujących określonymi kategoriami prac geologicznych,
- 3) sposób postępowania w sprawach stwierdzania kwalifikacji,
- 4) tryb powoływania komisji egzaminacyjnych, skład komisji egzaminacyjnej do sprawdzania wiadomości kandydatów oraz zakres wiadomości podlegających sprawdzeniu,
- 5) wysokość opłat związanych ze stwierdzaniem kwalifikacji, sposób ich uiszczania oraz wysokość wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnej.

3. ⁽⁵⁶⁾ Stwierdzenia kwalifikacji dokonuje się przez wydanie świadectwa.

4. ⁽⁵⁷⁾ Organ administracji geologicznej właściwy do stwierdzenia kwalifikacji odmawia, w drodze decyzji administracyjnej, dopuszczenia do egzaminu kandydata niespełniającego wymagań określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 2.

akty wykonawcze

Art. 32. 1. ⁽⁵⁸⁾ Prace geologiczne obejmujące roboty geologiczne mogą być wykonywane tylko na podstawie projektu prac geologicznych.

2. Projekt prac geologicznych powinien określać:

- 1) cel zamierzonych prac, sposób jego osiągnięcia, wraz z określeniem rodzaju wymaganej dokumentacji geologicznej,
- 2) harmonogram prac,
- 3) przestrzeń, w obrębie której mają być wykonywane prace geologiczne,
- 4) przedsięwzięcia konieczne ze względu na ochronę środowiska, w tym zwłaszcza wód podziemnych, oraz sposób likwidacji wyrobisk, otworów wiertniczych, rekultywacji gruntów i środki mające na celu zapobieżenie szkodom.

Art. 33. ⁽⁵⁹⁾ 1. Projekt prac geologicznych, których wykonywanie nie wymaga uzyskania koncesji, podlega zatwierdzeniu przez właściwy organ administracji geologicznej w drodze decyzji.

2. ⁽⁶⁰⁾ Wydanie decyzji, o której mowa w ust. 1, wymaga zasięgnięcia opinii właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, a w razie gdy prace geologiczne mają być wykonywane w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej - uzgodnienia z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej.

3. ⁽⁶¹⁾ Projekt zatwierdza się na czas oznaczony.

Art. 34. Wykonawca prac geologicznych jest obowiązany posiadać dokumentację prowadzonych prac i uzupełniać ją w miarę postępu robót.

Art. 35. 1. ⁽⁶²⁾ Wykonawca prac geologicznych jest zobowiązany zgłosić zamiar przystąpienia do wykonywania robót geologicznych organowi nadzoru górniczego oraz wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta właściwym ze względu na miejsce wykonywanych robót.

2. Jeżeli prace geologiczne mają być prowadzone na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej, zamiar przystąpienia do wykonywania tych prac należy zgłosić właściwemu organowi administracji morskiej.

3. ⁽⁶³⁾ (skreślony).

4. W zgłoszeniu należy określić zamierzone terminy rozpoczęcia i zakończenia robót, ich rodzaj, podstawowe dane dotyczące prac geologicznych oraz dane dotyczące osób sprawujących dozór i kierownictwo tych prac.

5. Zgłoszenia dokonuje się na piśmie najpóźniej na dwa tygodnie przed zamierzonym terminem rozpoczęcia prac.

Art. 36. ⁽⁶⁴⁾ Organ administracji geologicznej może nakazać, w drodze decyzji, podmiotom wykonującym prace geologiczne dokonanie, za wynagrodzeniem, dodatkowych prac geologicznych, w szczególności badań, pomiarów oraz pobranie dodatkowych próbek.

Art. 37. 1. Wykonawca prac geologicznych jest zobowiązany zagospodarować kopalinę wydobytą lub wydobywającą się samoistnie w czasie wykonywania tych prac.

2. Do działalności, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o wydobywaniu kopalin i opłacie eksploatacyjnej.

Art. 38. ⁽⁶⁵⁾ Do wykonywania robót geologicznych stosuje się odpowiednio przepisy o ruchu zakładu górniczego, z zastrzeżeniem przepisów art. 67a.

Art. 39. ⁽⁶⁶⁾ 1. O ile ustawa nie stanowi inaczej, przepisy dotyczące przedsiębiorcy stosuje się odpowiednio do podmiotów wykonujących prace geologiczne, które nie wymagają koncesji.

2. Przepisów niniejszego rozdziału nie stosuje się do prac i robót geologicznych związanych z ruchem zakładu górniczego.

Rozdział 2

Dokumentacja geologiczna

Art. 40. Wyniki prac geologicznych, wraz z ich interpretacją oraz określeniem stopnia osiągnięcia zamierzonego celu, należy przedstawić w dokumentacji geologicznej.

Art. 41. 1. ⁽⁶⁷⁾ Dokumentację geologiczną złoża kopaliny sporządza się w celu określenia granic złoża, jego zasobów oraz geologicznych warunków występowania.

2. Dokumentacja geologiczna złoża kopaliny powinna określać:

- 1) rodzaj, ilość i jakość rozpoznanych kopalin, w tym także kopalin towarzyszących i współwystępujących użytecznych pierwiastków śladowych oraz substancji szkodliwych dla środowiska występujących w złożu,
- 2) położenie złoża, jego budowę geologiczną, formę i granice,
- 3) elementy środowiska otaczającego złoża,
- 4) ⁽⁶⁸⁾ (skreślony),
- 5) ⁽⁶⁹⁾ hydrogeologiczne i inne geologiczno-górnice warunki występowania złoża,
- 6) ⁽⁷⁰⁾ (skreślony),
- 7) stan zagospodarowania powierzchni.

3. ⁽⁷¹⁾ W przypadku gdy dokumentacja geologiczna ma stanowić podstawę do udzielenia koncesji na wydobywanie kopalin, stopień rozpoznania złoża powinien umożliwić opracowanie projektu zagospodarowania złoża oraz wskazanie możliwości i kierunków rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

4. ⁽⁷²⁾ Dokumentację geologiczną sporządza się z uwzględnieniem kryteriów bilansowości zasobów złóż kopalin. Właściwy organ administracji geologicznej może zezwolić, w drodze decyzji, na zmianę kryteriów bilansowości.

tezy z piśmiennictwa

Art. 42. 1. Dokumentację hydrogeologiczną sporządza się w celu:

- 1) ustalenia zasobów wód podziemnych,
- 2) określenia warunków hydrogeologicznych w związku z:
 - a) ⁽⁷³⁾ projektowaniem odwodnień do wydobywania kopalin ze złóż,
 - b) wtlaczaniem wód do górotworu,
 - c) projektowaniem odwodnień budowlanych otworami wiertniczymi,
 - d) projektowaniem inwestycji mogących zanieczyścić wody podziemne,
 - e) magazynowaniem i składowaniem na powierzchni lub w górotworze substancji oraz odpadów,
 - f) ⁽⁷⁴⁾ ustanawianiem obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych,
 - g) ⁽⁷⁵⁾ zakończeniem lub zmianą poziomu odwadniania likwidowanych zakładów górniczych.

2. Z zastrzeżeniem ust. 3, dokumentacja hydrogeologiczna powinna określać:

- 1) budowę geologiczną i warunki hydrogeologiczne badanego obszaru,
- 2) warunki występowania wód podziemnych, w tym charakterystykę warstw wodonośnych określonego poziomu,
- 3) jakość wody podziemnej, a w przypadku wody leczniczej także trwałość jej składu chemicznego i cechy fizyczne,
- 4) przedsięwzięcia niezbędne dla ochrony środowiska,
- 5) przedsięwzięcia niezbędne dla ochrony obiektów na powierzchni.

3. ⁽⁷⁶⁾ Poza wymaganiami, o których mowa w ust. 2, dokumentacja hydrogeologiczna powinna również określać, stosownie do potrzeb:

- 1) zasoby i depresję w oznaczonych poziomach wodonośnych oraz w oznaczonym czasie,
- 2) techniczne możliwości wydobycia wody,
- 3) techniczne możliwości zatłaczania wód do górotworu,
- 4) wpływ, jaki na stosunki wodne wywiera bezzbiornikowe magazynowanie substancji w górotworze lub składowanie odpadów,
- 5) granice projektowanych stref ochronnych ujęć wód podziemnych oraz obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych,
- 6) ocenę hydrogeologiczną i prognozę skutków po zakończeniu odwodnienia zakładów górniczych,
- 7) rodzaj, charakter i stopień zanieczyszczeń gruntów i wód podziemnych.

Art. 43. 1. Dokumentację geologiczno-inżynierską sporządza się dla:

- 1) określenia warunków geologicznych dla potrzeb zagospodarowania przestrzennego,
- 2) ⁽⁷⁷⁾ ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych,
- 3) ⁽⁷⁸⁾ (skreślony),
- 4) magazynowania i składowania substancji oraz odpadów.

2. Dokumentacja geologiczno-inżynierska powinna określać:

- 1) budowę geologiczną, warunki geologiczno-inżynierskie i hydrogeologiczne podłoża budowlanego lub określonej przestrzeni,
- 2) ⁽⁷⁹⁾ prognozę zmian w środowisku, mogących powstać na skutek realizacji lub eksploatacji obiektów budowlanych,
- 3) występowanie złóż kopalin, szczególnie surowców budowlanych, nadających się do wykorzystania przy realizacji inwestycji.

Art. 44. ⁽⁸⁰⁾ (skreślony).

Art. 45. 1. ⁽⁸¹⁾ Dokumentację geologiczną przekazuje się w czterech egzemplarzach właściwemu organowi administracji geologicznej.

1a. ⁽⁸²⁾ W terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania dokumentacji geologicznej organ, o którym mowa w ust. 1, zawiadamia pisemnie o przyjęciu dokumentacji bez zastrzeżeń, a w przypadku gdy dokumentacja nie odpowiada wymaganiom określonym w przepisach prawa, zażąda, w drodze decyzji, uzupełnienia lub poprawienia dokumentacji. W terminie jednego miesiąca od dnia otrzymania uzupełnionej lub poprawionej dokumentacji organ zawiadamia o przyjęciu jej bez zastrzeżeń.

2. Organ, o którym mowa w ust. 1, gromadzi informacje oraz próbki uzyskane w wyniku prowadzenia prac geologicznych w celu wykonania zadań określonych w ustawie.

3. Informacje oraz próbki, o których mowa w ust. 2, podlegają ochronie w zakresie, w jakim wymaga tego interes państwa lub ich właściciela.

4. ⁽⁸³⁾ (skreślony).

tezy z piśmiennictwa

Art. 46. 1. Dokumentacja geologiczna podlega zmianie w razie:

- 1) stwierdzenia istotnych różnic w budowie geologicznej w stosunku do danych określonych w zatwierdzonej dokumentacji,
 - 2) zmiany przedmiotu lub zakresu działalności, dla której dokumentacja została sporządzona.
2. ⁽⁸⁴⁾ Do zmiany dokumentacji geologicznej stosuje się przepisy art. 45.

Art. 47. ⁽⁸⁵⁾ 1. Prawo do informacji uzyskanych w wyniku prac geologicznych przysługuje Skarbowi Państwa.

2. Prawem do informacji geologicznej rozporządza Skarb Państwa, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.

3. Ten, kto poniósł koszt wykonania prac geologicznych prowadzonych na mocy decyzji wydanych na podstawie ustawy, ma wyłączne prawo do nieodpłatnego wykorzystywania uzyskanych w ich wyniku informacji geologicznych w celach badawczych, naukowych, jak również w celu wykonywania działalności regulowanej ustawą. Prawo to wygasa z upływem 5 lat od utraty mocy odpowiedniej decyzji, na podstawie której wykonano prace będące źródłem informacji, lub zezwalającej na wykonywanie innej działalności regulowanej ustawą albo przepisami odrębnymi. Jeżeli koncesja lub decyzja o zatwierdzeniu projektu prac geologicznych nie stanowi inaczej, ten, komu przysługuje prawo wykorzystywania uzyskanych w ten sposób informacji geologicznych, może udostępnić je innym podmiotom.

4. Podmiot ubiegający się o koncesję na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin albo podmiot zamierzający prowadzić badania naukowe lub prace geologiczne, których wykonywanie nie wymaga uzyskania koncesji, ma prawo do nieodpłatnego wykorzystania informacji geologicznej przysługującej Skarbowi Państwa w celu sporządzenia projektu prac geologicznych lub wykonywania opracowań naukowych.

5. Jeżeli informacja geologiczna, do której prawa przysługują Skarbowi Państwa, zawarta jest w dokumentacji geologicznej, rozporządzenie nią następuje wyłącznie na czas oznaczony.

6. Ten, kto prowadzi działalność na podstawie ustawy, jest obowiązany do bieżącego przekazywania organom administracji geologicznej informacji geologicznych, o których mowa w ust. 1, w tym próbek wraz z wynikami ich badań. Zakres i harmonogram przedstawiania informacji oraz próbek może określać odpowiednio koncesja lub decyzja o zatwierdzeniu projektu prac geologicznych.

7. Jednostki samorządu terytorialnego mogą żądać od Skarbu Państwa nieodpłatnego udostępnienia informacji, o których mowa w ust. 1, dotyczących ich terytoriów, niezbędnych do wykonywania ich zadań własnych. Informacje uzyskane w tym trybie nie mogą być wykorzystywane przez jednostki samorządu terytorialnego do prowadzenia działalności gospodarczej ani udostępniane innym podmiotom. W sprawach spornych orzekają sądy powszechne.

8. Przychody z tytułu rozporządzania prawem do informacji geologicznej, należącej do Skarbu Państwa, pozostają w dyspozycji ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa i stanowią środek specjalny w rozumieniu przepisów o finansach publicznych.

9. Przychody, o których mowa w ust. 8, przeznacza się na pokrycie kosztów:

- 1) przechowywania, udostępniania i obrotu informacją geologiczną,
- 2) pozyskiwania nowych informacji geologicznych, w tym sporządzania dokumentacji geologicznych.

10. W zakresie spraw, o których mowa w ust. 1, 2, 4, 5 i 7-9, zadania Skarbu Państwa wykonuje minister właściwy do spraw Skarbu Państwa.

tezy z piśmiennictwa
projekty ustaw

Art. 48.⁽⁸⁶⁾ Udokumentowane złoża kopalin oraz udokumentowane wody podziemne, w granicach projektowanych stref ochronnych ujęć oraz obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych, uwzględnia się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

projekty ustaw

Art. 49.⁽⁸⁷⁾ Na podstawie dokumentacji geologicznych i ewidencji zasobów minister właściwy do spraw środowiska sporządza corocznie krajowy bilans zasobów złóż kopalin.

Art. 50.⁽⁸⁸⁾ 1. Minister właściwy do spraw środowiska określi w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać projekty prac geologicznych, a także zasady przedkładania do zatwierdzania projektów prac geologicznych, których wykonywanie nie wymaga uzyskania koncesji,
- 2) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać:
 - a) dokumentacje geologiczne złóż kopalin,
 - b) dokumentacje hydrogeologiczne i geologiczno-inżynierskie,
- 3) kryteria bilansowości złóż kopalin, z wyłączeniem kopalin, o których mowa w art. 16 ust. 2a, oraz przypadki, w których można dopuścić zmianę kryteriów bilansowości,
- 4) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać operaty ewidencyjne zasobów złóż kopalin,
- 5) zasady gromadzenia i udostępniania próbek i dokumentacji geologicznych, sposób postępowania z nimi, a także zakres ochrony informacji oraz próbek geologicznych uzyskanych w wyniku prowadzenia prac geologicznych,
- 6) przypadki, w których konieczne jest sporządzenie innej dokumentacji geologicznej niż określona w niniejszym rozdziale, szczegółowe wymagania, jakim powinna odpowiadać taka dokumentacja oraz zasady i tryb postępowania z nią,
- 7) sposób i zakres wykonywania obowiązku udostępniania i przekazywania informacji oraz próbek organom administracji geologicznej przez wykonawcę prac geologicznych.

2. Minister właściwy do spraw środowiska:

- 1) wydając rozporządzenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1-4 i 6, będzie kierował się wymaganiami w zakresie ochrony środowiska, potrzebą ochrony zasobów kopalin lub wód podziemnych, a ponadto, w przypadku rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a), uzależni szczegółowe wymagania od stanu skupienia kopaliny, rozmiarów działalności, a także od kategorii rozpoznania złoża,

- 2) wydając rozporządzenia, o których mowa w ust. 1 pkt 5 i 7, uwzględni potrzebę zróżnicowania wymagań dotyczących przechowywania, udostępniania i likwidowania próbek geologicznych, a także przypadki odstępstw od tych wymagań, w zależności od rodzaju próbek i ich znaczenia dla celów stratygraficznych i naukowych.

akty wykonawcze

DZIAŁ III

WYDOBYWANIE KOPALIN

Rozdział 1

Obszar i teren górniczy

Art. 51. 1. Obszar górniczy wyznacza się dla każdej kopaliny, chociażby złoża różnych kopalin występowały w bezpośrednim sąsiedztwie.

2. Obszar górniczy może obejmować część złoża, jeżeli nie zagraża to prawidłowemu wykorzystaniu złoża.

3. ⁽⁸⁹⁾ Podstawą wyznaczenia obszaru górniczego jest dokumentacja geologiczna i projekt zagospodarowania złoża.

Art. 52. ⁽⁹⁰⁾ 1. Rejestr obszarów górniczych prowadzi minister właściwy do spraw środowiska.

2. Rejestr, o którym mowa w ust. 1, obejmuje także przestrzenie wyznaczone do prowadzenia działalności określonej w art. 2.

3. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia rejestru obszarów górniczych, dane podlegające wpisowi do rejestru oraz dokumenty przechowywane w rejestrze, a także zakres i sposób udostępniania oraz przekazywania danych zawartych w rejestrze.

4. W rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 3 minister właściwy do spraw środowiska zapewni, aby rejestr stanowił wyczerpującą ewidencję obszarów górniczych utworzonych na terenie całego kraju, a ponadto uwzględni zróżnicowanie dostępności danych, przewidując, które dane będą miały charakter powszechnie dostępny, a które będą dostępne wyłącznie dla przedsiębiorców, których dotyczą.

akty wykonawcze

Art. 53. 1. ⁽⁹¹⁾ Dla terenu górniczego sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w trybie określonym odrębnymi przepisami, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

2. Plan, o którym mowa w ust. 1, powinien zapewniać integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach terenu górniczego w celu:

- 1) wykonania uprawnień określonych w koncesji,
- 2) zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego,
- 3) ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych.

3. ⁽⁹²⁾ Plan, o którym mowa w ust. 1, może w szczególności określić obiekty lub obszary, dla których wyznacza się filar ochronny, w granicach którego, ze względu na ochronę oznaczonych dóbr, wydobywanie kopalin nie może być prowadzone albo może być dozwolone tylko w sposób zapewniający ochronę tych dóbr.

4. Koszty sporządzenia projektu planu, o którym mowa w ust. 1, ponosi przedsiębiorca.

5. ⁽⁹³⁾ Projekt planu, o którym mowa w ust. 1, wymaga uzgodnienia z właściwym organem nadzoru górniczego.

6. ⁽⁹⁴⁾ Jeżeli przewidywane szkodliwe wpływy na środowisko będą nieznaczne, rada gminy może podjąć uchwałę o odstąpieniu od sporządzenia planu, o którym mowa w ust. 1.

orzeczenia sądów

projekty ustaw

Rozdział 2

Projekt zagospodarowania złoża

Art. 54. ⁽⁹⁵⁾ 1. Projekt zagospodarowania złoża, o którym mowa w art. 20 ust. 2 pkt 2, sporządza ubiegający się o koncesję na wydobywanie kopalin ze złoża, na podstawie dokumentacji geologicznej z uwzględnieniem uwarunkowań techniczno-ekonomicznych. Projekt ten powinien określać zamierzenia w zakresie:

- 1) ochrony złóż kopalin, w tym kopalin towarzyszących i użytecznych pierwiastków śladowych występujących w złożu, zwłaszcza przez ich kompleksowe i racjonalne wykorzystanie,
- 2) technologii eksploatacji, zapewniającej ograniczenie ujemnych jej wpływów na środowisko.

2. ⁽⁹⁶⁾ Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać projekty zagospodarowania złóż, kierując się zasadami racjonalnej gospodarki złożem, wymaganiami w zakresie ochrony środowiska, w tym dotyczącymi włączania wód do górotworu, bezpieczeństwa życia i zdrowia ludzkiego oraz technicznych możliwości wydobywania kopaliny.

akty wykonawcze

Art. 55. ⁽⁹⁷⁾ 1. Projekt zagospodarowania złoża podlega zmianie w przypadku:

- 1) zmiany dokumentacji geologicznej,
- 2) gdy wymagają tego warunki określone w koncesji,
- 3) gdy wymagają tego ustalenia planu, o którym mowa w art. 53,
- 4) istotnych zmian warunków technicznych lub szczególnych uwarunkowań ekonomicznych wydobywania kopalin.

2. Zmiany projektu zagospodarowania złoża dokonuje przedsiębiorca w formie dodatku do projektu zagospodarowania złoża.

3. Przedsiębiorca przedkłada dodatek, o którym mowa w ust. 2, organowi koncesyjnemu.

4. Organ koncesyjny w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania dodatku, o którym mowa w ust. 2, po uprzednim zasięgnięciu opinii organu nadzoru górniczego, zawiadamia pisemnie przedsiębiorcę o przyjęciu dodatku bez zastrzeżeń, a w przypadku gdy dodatek nie odpowiada wymaganiom ustawy lub ujęte w nim zmiany są nieuzasadnione, zażąda od przedsiębiorcy, w drodze decyzji, zmiany lub uzupełnienia dodatku.

projekty ustaw

Art. 56. ⁽⁹⁸⁾ W razie istotnych zmian projektu zagospodarowania złoża, mających bezpośredni wpływ na warunki określone w koncesji, organ koncesyjny może, z urzędu lub na wniosek przedsiębiorcy, zmienić koncesję bez odszkodowania.

Art. 56a. ⁽⁹⁹⁾ Przepisów art. 54-56 nie stosuje się do wydobywania kopalin pospolitych w warunkach określonych w art. 16 ust. 2a.

Rozdział 3

Budowa obiektów zakładu górniczego

Art. 57. ⁽¹⁰⁰⁾ 1. Do projektowania, budowy, utrzymania i rozbioru obiektów budowlanych zakładu górniczego stosuje się przepisy prawa budowlanego, chyba że ustawa stanowi inaczej.

2. W odniesieniu do działalności, o której mowa w ust. 1, zadania z zakresu administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego określone w przepisach prawa budowlanego wykonują właściwe organy nadzoru górniczego.

Art. 58. ⁽¹⁰¹⁾ Obiektami budowlanymi zakładu górniczego są obiekty budowlane w rozumieniu prawa budowlanego zlokalizowane w całości na powierzchni ziemi, służące do bezpośredniego wydobywania kopaliny ze złoża.

Art. 59. ⁽¹⁰²⁾ (skreślony).

Art. 60. ⁽¹⁰³⁾ (skreślony).

Art. 61. Do działalności regulowanej przepisami niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio przepisy o ruchu zakładu górniczego.

Art. 62. ⁽¹⁰⁴⁾ Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do remontu obiektów budowlanych zakładu górniczego.

Rozdział 4

Ruch zakładu górniczego

Art. 63. Ruch zakładu górniczego odbywa się na podstawie planu ruchu, zgodnie z zasadami techniki górniczej.

Art. 64. 1. ⁽¹⁰⁵⁾ Na podstawie warunków określonych w koncesji oraz projektu zagospodarowania złoża przedsiębiorca sporządza plan ruchu każdego zakładu górniczego.

2. Plan ruchu zakładu górniczego określa szczegółowe przedsięwzięcia niezbędne w celu zapewnienia:

- 1) bezpieczeństwa powszechnego,
- 2) bezpieczeństwa pożarowego,
- 3) bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zakładu górniczego,
- 4) prawidłowej i racjonalnej gospodarki złożem,
- 5) ochrony środowiska wraz z obiektami budowlanymi,
- 6) zapobiegania szkodom i ich naprawiania.

3. Plan ruchu zakładu górniczego wydobywającego kopalinę pospolitą może być sporządzony w formie uproszczonej.

4. ⁽¹⁰⁶⁾ Plan ruchu zakładu górniczego podlega zatwierdzeniu, w drodze decyzji, przez właściwy organ nadzoru górniczego.

5. ⁽¹⁰⁷⁾ Wydanie decyzji, o której mowa w ust. 4, wymaga uprzedniego przedłożenia przez przedsiębiorcę opinii właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Niewyrażenie opinii w terminie 14 dni od doręczenia wniosku o wydanie opinii uważa się za brak zastrzeżeń do treści planu ruchu.

6. ⁽¹⁰⁸⁾ Minister właściwy do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe wymagania dotyczące części i treści planu ruchu zakładu górniczego, ze wskazaniem szczególnych wymagań dotyczących podziemnych zakładów górniczych, odkrywkowych zakładów górniczych i zakładów górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi,
- 2) szczegółowe wymagania dotyczące części i treści planu ruchu sporządzanego w formie uproszczonej,
- 3) szczegółowe wymagania dotyczące części i treści planu ruchu likwidowanego zakładu górniczego,
- 4) ⁽¹⁰⁹⁾ szczegółowe wymagania dotyczące części i treści planu ruchu zakładu:

- a) prowadzącego bezzbiornikowe magazynowanie substancji w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych,
- b) prowadzącego składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych,
- c) wykonującego roboty geologiczne, z uwzględnieniem specyfiki prowadzenia tych prac na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej,

5) okresy, na jakie mają być sporządzane plany ruchu,

6) tryb sporządzania planu ruchu i jego zmiany oraz tryb i terminy przedkładania planu ruchu (zmiany planu ruchu) do zatwierdzenia

- określając szczegółowe przedsięwzięcia niezbędne w celu zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, bezpieczeństwa pożarowego, bezpieczeństwa higieny pracy pracowników zakładu górniczego, prawidłowej i racjonalnej gospodarki złożem, ochrony środowiska wraz z obiektami budowlanymi i zapobiegania szkodom i ich naprawiania.

akty wykonawcze

orzeczenia sądów

tezy z piśmiennictwa

Art. 65. ⁽¹¹⁰⁾ 1. W razie zmiany naturalnych, technicznych lub organizacyjnych warunków wydobywania kopaliny, plan ruchu zakładu górniczego może ulec zmianie.

2. Zmiana planu ruchu następuje w trybie przewidzianym dla jego zatwierdzenia. Jeżeli zmiana planu ruchu nie dotyczy robót eksploatacyjnych i nie dotyczy ujemnego wpływu na środowisko, w tym na obiekty budowlane, przepisu art. 64 ust. 5 nie stosuje się.

Art. 66. W razie powstania zagrożenia życia, zdrowia ludzkiego, nadzwyczajnego zagrożenia środowiska lub bezpieczeństwa zakładu górniczego, należy niezwłocznie wstrzymać ruch zakładu górniczego w całości lub w części do czasu usunięcia zagrożenia.

Art. 67. 1. ⁽¹¹¹⁾ Jeżeli wyniknie potrzeba natychmiastowego odstąpienia od zatwierdzonego planu ruchu ze względu na zagrożenie bezpieczeństwa zakładu górniczego lub bezpieczeństwa powszechnego, przedsiębiorca może odstąpić od tego planu. Kierownik ruchu zakładu górniczego jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić właściwy organ nadzoru górniczego celem uzyskania zgody na odstąpienie od planu ruchu. W razie odmowy udzielenia zgody, dalszy ruch zakładu górniczego może być prowadzony tylko zgodnie z zatwierdzonym planem.

2. W razie czasowego zaniechania działalności wydobywczej wskutek okoliczności, o których mowa w ust. 1, przedsiębiorca jest zobowiązany zabezpieczyć wyrobiska górnicze oraz obiekty i urządzenia zakładu górniczego.

Art. 67a. ⁽¹¹²⁾ 1. Przepisów o planach ruchu zakładu górniczego nie stosuje się do:

- 1) prowadzenia ruchu zakładu górniczego wydobywającego kopalinę pospolitą w warunkach określonych w art. 16 ust. 2a,
- 2) robót geologicznych wykonywanych poza granicami obszaru górniczego lub wykonywanych bez użycia materiałów wybuchowych albo gdy projektowana głębokość wyrobiska nie przekracza 100 m.

2. Wykonywanie robót albo prowadzenie ruchu zakładu górniczego, o których mowa w ust. 1, odbywa się na podstawie projektu prac geologicznych lub warunków określonych w koncesji, uwzględniających wymagania określone w art. 64 ust. 2.

Art. 68. 1. Ruch zakładu górniczego może się odbywać tylko pod kierownictwem i dozorem osób posiadających odpowiednie kwalifikacje.

2. ⁽¹¹³⁾ Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) kwalifikacje ogólne i zawodowe wymagane od osób kierownictwa i dozoru ruchu w poszczególnych rodzajach zakładów górniczych oraz w działach ruchu tych zakładów,
- 2) wykaz stanowisk w ruchu zakładu górniczego, innych niż wymienione w pkt 1, które mogą zajmować osoby o szczególnych kwalifikacjach zawodowych i warunkach zdrowotnych, oraz rodzaj tych kwalifikacji i warunków,
- 3) sposób postępowania w sprawach stwierdzania kwalifikacji osób, o których mowa w pkt 1 i 2, tryb powoływania komisji egzaminacyjnych, skład komisji egzaminacyjnej do sprawdzania wiadomości kandydatów oraz zakres wiadomości podlegających sprawdzeniu, wysokość opłat związanych ze stwierdzaniem kwalifikacji i sposób ich uiszczania, tryb stwierdzania kwalifikacji oraz wysokość wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnych.

3. ⁽¹¹⁴⁾ Kwalifikacje osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładu górniczego oraz osób, o których mowa w ust. 2 pkt 2, stwierdza właściwy organ nadzoru górniczego, z zastrzeżeniem przepisu ust. 4.

4. ⁽¹¹⁵⁾ Kwalifikacje kierowników ruchu w podziemnych zakładach górniczych stwierdza Prezes Wyższego Urzędu Górniczego.

5. ⁽¹¹⁶⁾ Do stwierdzania kwalifikacji, o których mowa w ust. 3 i 4, przepisy art. 31 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

akty wykonawcze

Art. 69. 1. Przedsiębiorca jest zobowiązany posiadać dokumentację mierniczo-geologiczną i uzupełniać ją w miarę postępu robót górniczych.

2. Przedsiębiorca jest zobowiązany nieodpłatnie udostępnić właściwym organom dokumentację mierniczo-geologiczną w zakresie niezbędnym do wykonywania ich zadań.

3. ⁽¹¹⁷⁾ Minister właściwy do spraw gospodarki, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska, określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje dokumentacji mierniczo-geologicznej, jaką jest obowiązany posiadać przedsiębiorca, uwzględniając dokumenty, które wchodzi w skład tej dokumentacji w poszczególnych rodzajach zakładów górniczych, sposób i terminy jej sporządzania i uzupełniania oraz zakres obowiązku jej udostępniania organom administracji geologicznej i nadzoru górniczego, wymagania dotyczące wykonywania prac geodezyjnych dla potrzeb sporządzania tej dokumentacji, a także zasady i tryb postępowania z dokumentacją po likwidacji zakładu górniczego oraz udostępniania tej dokumentacji, jak również przypadki, w których organ nadzoru górniczego może wyrazić zgodę na sporządzenie lub nakazać sporządzenie innych dokumentów.

4. ⁽¹¹⁸⁾ Jeżeli przedsiębiorca nie dopełni obowiązków, o których mowa w ust. 1, lub nie dokonuje pomiarów wynikających z przepisów wydanych na podstawie ust. 3, właściwy organ nadzoru górniczego może nakazać sporządzenie albo uzupełnienie pomiarów lub dokumentacji mierniczo-geologicznej przez uprawnioną osobę, na koszt tego przedsiębiorcy.

akty wykonawcze

Art. 70. 1. Osobami uprawnionymi do sporządzania dokumentacji mierniczo-geologicznej są mierniczy górniczy i geolog górniczy.

2. Do sporządzania dokumentacji mierniczo-geologicznej dla kopalin pospolitych są uprawnione także osoby posiadające kwalifikacje do sporządzania dokumentacji geologicznej, stwierdzone na podstawie art. 31.

3.⁽¹¹⁹⁾ Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, kwalifikacje ogólne i zawodowe wymagane od mierniczego górniczego i geologa górniczego, sposób postępowania w sprawach stwierdzania kwalifikacji, tryb powoływania komisji egzaminacyjnych, skład komisji egzaminacyjnej do sprawdzenia wiadomości kandydatów, zakres wiadomości podlegających sprawdzeniu, wysokość opłat związanych ze stwierdzeniem kwalifikacji i sposób ich uiszczania, tryb stwierdzania kwalifikacji oraz wysokość wynagrodzenia dla członków komisji egzaminacyjnych.

4.⁽¹²⁰⁾ Kwalifikacje mierniczego górniczego i geologa górniczego stwierdza Prezes Wyższego Urzędu Górniczego. Przepisy art. 31 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

5.⁽¹²¹⁾ Stwierdzenie kwalifikacji mierniczego górniczego lub geologa górniczego, w trybie określonym w ust. 3, stanowi równocześnie stwierdzenie kwalifikacji osoby kierownictwa i dozoru ruchu w poszczególnych rodzajach zakładów górniczych.

akty wykonawcze

Art. 71.⁽¹²²⁾ Nadzór i kontrolę działalności służby mierniczo-geologicznej w zakresie pomiarów i innych czynności, wykonywanych na potrzeby zakładu górniczego, sprawują właściwe organy nadzoru górniczego.

Art. 72.⁽¹²³⁾ 1. Przedsiębiorca jest zobowiązany do prowadzenia ewidencji zasobów złoża na podstawie dokumentacji geologicznej i projektu zagospodarowania złoża.

2. Prowadzenie ewidencji zasobów złoża kopaliny polega na ustalaniu zmian w zasobach, których przyczyną powstania jest:

- 1) dokładniejsze rozpoznanie złoża,
- 2) eksploatacja złoża i straty spowodowane eksploatacją złoża,
- 3) zmiana granic lub podział złoża,
- 4) przeklasyfikowanie geologicznych zasobów bilansowych do pozabilansowych, zasobów pozabilansowych do bilansowych, zasobów przemysłowych do nieprzemysłowych bądź zasobów nieprzemysłowych do przemysłowych lub do strat.

3. W złożach wielopokładowych zmiany wynikające z dokładniejszego rozpoznania wprowadza się tylko w pokładach eksploatowanych lub objętych pracami i robotami geologicznymi, związanymi z prowadzeniem ruchu zakładu górniczego.

4. Jeżeli zmiany w okresie sprawozdawczym przekraczają 50% wielkości rocznego wydobycia ze złoża, przeklasyfikowania, o którym mowa w ust. 2 pkt 4, dokonuje przedsiębiorca po uzyskaniu zgody, w drodze decyzji, właściwego organu koncesyjnego.

5. Corocznie, w terminie do dnia 31 marca, przedsiębiorca ujmuje zmiany zasobów złoża w operacie ewidencyjnym.

6. Operat ewidencyjny dla złóż kopalin pospolitych, z których wydobycie w roku kalendarzowym przekracza 20.000 m³ kopaliny, a także dla złóż kopalin podstawowych przedsiębiorca sporządza na podstawie obmiaru wyrobiska. Dla kopalin gazowych i płynnych operat ewidencyjny przedsiębiorca sporządza na podstawie pomiarów wydajności odwiertów. Operat ewidencyjny należy dołączyć do posiadanego egzemplarza dokumentacji geologicznej oraz projektu zagospodarowania złoża, według stanu zasobów złoża na dzień 31 grudnia danego roku.

7. Obmiaru złóż kopalin pospolitych, z których wydobycie w roku kalendarzowym nie przekracza 20.000 m³ kopaliny, przedsiębiorca dokonuje co trzy lata. Corocznie w operacie ewidencyjnym należy określić stan zasobów, wielkość wydobycia i strat jako wielkości szacunkowe, pozostawiając szczegółowe ich ustalenie do czasu dokonania ścisłego pomiaru stanu wyrobisk.

8. Organ koncesyjny może, w drodze decyzji, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania obmiaru wyrobisk w innym terminie w przypadku:

- 1) zrzeczenia się koncesji,
- 2) wyczerpania zasobów złoża,
- 3) naruszenia przepisów o ochronie środowiska.

9. Sporządzanie przez przedsiębiorcę zbiorczego zestawienia zasobów geologicznych i przemysłowych określają przepisy o statystyce publicznej.

Art. 73.⁽¹²⁴⁾ Przedsiębiorca jest obowiązany w szczególności:

- 1) rozpoznawać zagrożenia związane z ruchem zakładu górniczego i podejmować środki zmierzające do zapobiegania i usuwania tych zagrożeń, w tym oceniać i dokumentować ryzyko zawodowe występujące w ruchu zakładu górniczego oraz stosować niezbędne środki profilaktyczne zmniejszające to ryzyko,
- 2) posiadać odpowiednie środki materialne i techniczne oraz właściwie zorganizowane służby ruchu do zapewnienia bezpieczeństwa pracowników i bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego,
- 3) prowadzić ewidencję osób przebywających w zakładzie górniczym.

Art. 73a. ⁽¹²⁵⁾ 1. Występujące w zakładach górniczych zagrożenia naturalne: tapaniami, metanowe, wyrzutami gazów i skał, wybuchem pyłu węglowego, wodne, erupcyjne, siarkowodorowe, radiacyjne naturalnymi substancjami promieniotwórczymi, a także działaniem pyłów szkodliwych dla zdrowia, podlegają zaliczeniu do poszczególnych stopni (kategorii, klas) zagrożeń.

2. Zaliczeń, o których mowa w ust. 1, dokonuje właściwy organ nadzoru górniczego w drodze decyzji, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej.

3. ⁽¹²⁶⁾ Minister właściwy do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) kryteria oceny zagrożeń naturalnych, o których mowa w ust. 1, w zależności od rodzaju kopaliny, natężenia występowania zagrożeń, przestrzeni występowania zagrożeń i rodzaju zakładu górniczego, a także szczegółowe zasady zaliczania tych zagrożeń,
 - 2) sposób zaliczania złóż (pokładów), ich części lub wyrobisk do poszczególnych stopni (kategorii, klas) zagrożeń,
 - 3) przypadki, w których zaliczeń może dokonywać kierownik ruchu zakładu górniczego.
- akty wykonawcze

Art. 74. ⁽¹²⁷⁾ 1. Przedsiębiorca jest zobowiązany przeszkolić pracowników zakładu górniczego w zakresie znajomości przepisów regulujących bezpieczne wykonywanie pracy w zakładzie górniczym i nie może zatrudnić pracownika, który nie wykazał się dostateczną znajomością tych przepisów.

2. Obowiązek przeszkolenia pracowników, o którym mowa w ust. 1, przedsiębiorca może powierzyć jednostce organizacyjnej trudniącej się szkoleniem.

3. Przedsiębiorca lub jednostka organizacyjna trudniąca się szkoleniem pracowników zakładu górniczego zobowiązani są posiadać odpowiednią kadrę oraz niezbędne środki umożliwiające właściwe przeszkolenie pracowników.

4. Spełnianie warunków, o których mowa w ust. 3, stwierdza, w drodze decyzji, organ nadzoru górniczego na wniosek przedsiębiorcy lub jednostki organizacyjnej trudniącej się szkoleniem.

Art. 75. ⁽¹²⁸⁾ 1. Przedsiębiorca:

- 1) posiada zorganizowane ratownictwo górnicze,
- 2) zapewnia stałą możliwość udziału w akcji ratowniczej zawodowych specjalistycznych służb Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego lub innego podmiotu, zawodowo trudniącego się wykonywaniem czynności w zakresie ratownictwa górniczego.

2. Przedsiębiorca może, za zgodą organu nadzoru górniczego wyrażoną w drodze decyzji, powierzyć wykonywanie czynności w zakresie ratownictwa górniczego Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego lub innemu podmiotowi trudniącemu się zawodowo wykonywaniem takich czynności.

3. Zgody, o której mowa w ust. 2, udziela się wówczas, gdy podmiot, któremu przedsiębiorca zamierza powierzyć wykonywanie czynności dotyczących ratownictwa górniczego, spełnia, w zakresie powierzonych czynności, wymagania przewidziane dla podmiotów zawodowo trudniących się ratownictwem górniczym, zawarte w przepisach określających organizację, szczegółowe zadania służb ratownictwa górniczego przedsiębiorcy i podmiotu zawodowo trudniącego się ratownictwem górniczym, wymagania w zakresie wyposażenia technicznego tych służb, zasady tworzenia i zatwierdzania planu ratownictwa górniczego, kwalifikacje wymagane od członków drużyn ratowniczych, a także zasady szkolenia z zakresu ratownictwa górniczego oraz prowadzenia akcji ratowniczych.

4. Właściwy organ nadzoru górniczego może nakazać przedsiębiorcy:

- 1) dokonanie koniecznych zmian w organizacji ratownictwa górniczego,
- 2) uzupełnienie lub zmianę wyposażenia ratownictwa górniczego.

5. Organ, o którym mowa w ust. 4, może zwolnić przedsiębiorcę z obowiązku określonego w ust. 1 w całości lub w części, jeżeli występujące w danym zakładzie górniczym zagrożenia naturalne i ich natężenie nie wymagają spełnienia przez przedsiębiorcę w całości obowiązków, o których mowa w ust. 1, i jeżeli zwolnienie takie nie spowoduje pogorszenia stanu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w zakładzie górniczym.

Art. 76. Przedsiębiorca jest zobowiązany do udzielenia pomocy innemu zakładowi górniczemu w razie wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa pracowników lub ruchu tego zakładu.

Art. 77. 1. Kto spostrzeże zagrożenie dla ludzi lub ruchu zakładu górniczego albo uszkodzenie lub nieprawidłowe działanie urządzeń tego zakładu, jest zobowiązany niezwłocznie ostrzec osoby zagrożone, podjąć dostępne mu środki w celu usunięcia niebezpieczeństwa oraz zawiadomić o niebezpieczeństwie najbliższą osobę kierownictwa lub dozoru ruchu.

2. W razie powstania stanu zagrożenia życia lub zdrowia pracowników zakładu górniczego, należy niezwłocznie wstrzymać prowadzenie robót w strefie zagrożenia i wycofać pracowników w bezpieczne miejsce.

3. ⁽¹²⁹⁾ Kierownik ruchu zakładu górniczego jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić właściwy organ nadzoru górniczego o zaistniałym wypadku oraz o każdym zagrożeniu dla życia, zdrowia ludzkiego lub bezpieczeństwa powszechnego.

Art. 78. ⁽¹³⁰⁾ 1. Minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrami właściwymi do: spraw pracy i spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego związanego z ruchem w poszczególnych rodzajach zakładów górniczych, a także szczegółowe zasady oceniania i dokumentowania ryzyka zawodowego oraz stosowania niezbędnych środków profilaktycznych zmniejszających to ryzyko, w formie dokumentu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników zatrudnianych w ruchu zakładów górniczych. W przepisach tych powinny ponadto zostać uwzględnione przypadki, w których:

- 1) oddanie do ruchu określonych obiektów, maszyn i urządzeń wymaga zezwolenia organu nadzoru górniczego,
- 2) przedsiębiorca obowiązany jest dokonać sprawdzenia rozwiązań technicznych w drodze badań przeprowadzanych przez rzeczoznawców.

2. ⁽¹³¹⁾ Minister właściwy do spraw gospodarki, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe zasady przechowywania i używania środków strzałowych w zakładach górniczych,
- 2) szczegółowe zasady przechowywania i używania sprzętu strzałowego w zakładach górniczych - kierując się potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego i bezpieczeństwa pracowników zatrudnionych przy przechowywaniu lub używaniu środków strzałowych i sprzętu strzałowego w poszczególnych rodzajach zakładów górniczych oraz przy wykonywaniu robót górniczych.

3. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, organizację, szczegółowe zadania służb ratownictwa górniczego przedsiębiorcy oraz podmiotów zawodowo trudniących się ratownictwem górniczym, w tym Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego, wymagania w zakresie wyposażenia technicznego tych służb, szczegółowe zasady tworzenia i zatwierdzania planu ratownictwa górniczego, wymagane kwalifikacje zawodowe, zdrowotne i wiekowe członków drużyn ratowniczych, szczegółowe zasady szkolenia z zakresu ratownictwa górniczego oraz zasady prowadzenia akcji ratowniczych w zależności od rodzaju zagrożeń naturalnych, występujących w zakładach górniczych.

4. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych warunkami bezpieczeństwa lub gdy to jest niezbędne do wprowadzenia postępu technicznego, przeprowadzenia prac naukowo-badawczych lub doświadczalnych, Prezes Wyższego Urzędu Górniczego na wniosek przedsiębiorcy może, w drodze decyzji, udzielić zezwolenia na odstępstwo od określonych wymagań przewidzianych w przepisach wydanych na podstawie ust. 1 i 2. Zezwolenie powinno szczegółowo określać zakład górniczy, zakres odstępstwa, warunki jego stosowania oraz okres ważności zezwolenia.

akty wykonawcze

Art. 78a. ⁽¹³²⁾ 1. Rzeczoznawcą do spraw ruchu zakładu górniczego może być:

- 1) jednostka naukowa upoważniona przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego,
- 2) osoba fizyczna.

2. Postępowanie w sprawie uprawnień rzeczoznawcy do spraw ruchu zakładu górniczego wszczyna się na wniosek zainteresowanej jednostki lub osoby, o których mowa w ust. 1.

3. Rzeczoznawcą, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, może być osoba, która:

- 1) korzysta w pełni z praw publicznych,
- 2) posiada:
 - a) dyplom ukończenia wyższej uczelni technicznej,
 - b) stwierdzenie kwalifikacji co najmniej osoby wyższego dozoru ruchu oraz co najmniej 5 lat praktyki w wyższym dozorcze ruchu po uzyskaniu tego stwierdzenia,

c) pozytywną opinię właściwego stowarzyszenia zawodowego.

4. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego nadaje osobie fizycznej uprawnienia rzeczoznawcy do spraw ruchu zakładu górniczego w formie świadectwa, określając w nim zakres spraw, dla których funkcja rzeczoznawcy może być wykonywana, oraz termin ważności uprawnień.

5. Odmowa upoważnienia rzeczoznawcy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, oraz odmowa nadania uprawnień rzeczoznawcy, o którym mowa w ust. 4, następuje w drodze decyzji administracyjnej Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

6. Rzeczoznawcy upoważnieni na podstawie ust. 1 pkt 1 oraz rzeczoznawcy, o których mowa w ust. 4, podlegają wpisowi do rejestru rzeczoznawców do spraw ruchu zakładu górniczego. Rejestr ten prowadzi Prezes Wyższego Urzędu Górniczego.

7. Skreślenie z rejestru rzeczoznawców do spraw ruchu zakładu górniczego następuje:

- 1) po upływie terminu, o którym mowa w ust. 4,
- 2) na wniosek rzeczoznawcy,
- 3) w razie:
 - a) pozbawienia rzeczoznawcy praw publicznych,
 - b) śmierci rzeczoznawcy.

8. Rejestr, o którym mowa w ust. 6, podlega ogłoszeniu w dzienniku urzędowym Wyższego Urzędu Górniczego.

Art. 79. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do podmiotów wykonujących w zakresie swej działalności zawodowej powierzone im czynności w ruchu zakładu górniczego.

Rozdział 5

Likwidacja zakładu górniczego

Art. 80. ⁽¹³³⁾ 1. W razie likwidacji zakładu górniczego przedsiębiorca jest zobowiązany:

- 1) zabezpieczyć lub zlikwidować wyrobiska górnicze oraz obiekty i urządzenia zakładu górniczego,
- 2) zabezpieczyć nie wykorzystaną część złoża kopaliny,
- 3) zabezpieczyć sąsiednie złoża kopaliny,
- 4) przedsięwziąć niezbędne środki chroniące wyrobiska sąsiednich zakładów górniczych,
- 5) przedsięwziąć niezbędne środki w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów po działalności górniczej.

2. Do rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów, o których mowa w ust. 1 pkt 5, przepisy o ochronie gruntów rolnych i leśnych stosuje się odpowiednio. Z zastrzeżeniem przepisów art. 109 ust. 1 pkt 5, w sprawach dotyczących rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów właściwe są organy określone w tych przepisach. tezy z piśmiennictwa

Art. 81. 1. Do likwidacji zakładu górniczego stosuje się odpowiednio przepisy o ruchu zakładu górniczego.

2. Plan ruchu likwidowanego zakładu górniczego powinien w szczególności przewidywać sposób wykonania obowiązków określonych w art. 80.

3. ⁽¹³⁴⁾ Plan ruchu likwidowanego zakładu górniczego wymaga uzgodnienia z właściwym wójtem, burmistrzem lub prezydentem miasta.

4. ⁽¹³⁵⁾ Jeżeli wymagają tego okoliczności przewidziane w art. 80, organ nadzoru górniczego może nakazać stosowanie przepisów niniejszego rozdziału do likwidacji oznaczonej części zakładu górniczego.

Art. 81a. ⁽¹³⁶⁾ 1. W razie niewykonania obowiązku likwidacji zakładu górniczego lub jego oznaczonej części, organ nadzoru górniczego nakazuje przedsiębiorcy, w drodze decyzji, wykonanie tego obowiązku.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, organ nadzoru górniczego określi termin wykonania obowiązku likwidacji zakładu górniczego, a po jego bezskutecznym upływie wdroży postępowanie egzekucyjne.

3. Decyzja, o której mowa w ust. 1, wymaga uzgodnienia z wójtem, burmistrzem lub prezydentem miasta.

4. W razie wątpliwości uważa się, że decyzja, o której mowa w ust. 1, upoważnia do niezbędnego do jej wykonania korzystania z cudzej nieruchomości. Do ustalenia sposobu korzystania z cudzej nieruchomości przepis art. 90 stosuje się odpowiednio.

Art. 82. W uzasadnionych przypadkach koszty wykonania obowiązków określonych w art. 80 mogą być pokryte z zabezpieczenia ustalonego w koncesji.

Art. 82a.⁽¹³⁷⁾ Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do likwidacji wyrobisk górniczych oraz obiektów i urządzeń pozostałych po zakończeniu wydobywania kopaliny w byłym zakładzie górniczym, prowadzonej przez podmioty inne niż określone w art. 29 i art. 80.

DZIAŁ IV

WYNAGRODZENIE ZA USTANOWIENIE UŻYTKOWANIA GÓRNICZEGO

OPLATY

Art. 83. 1. Wysokość i sposób uiszczania wynagrodzenia za użytkowanie górnicze określa umowa, o której mowa w art. 10 ust. 1.

2. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, może być uiszczane jednorazowo lub w ratach.
3. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, stanowi dochód Skarbu Państwa.

Art. 84.⁽¹³⁸⁾ 1. Przedsiębiorca wydobywający kopalinę ze złoża uiszcza opłatę eksploatacyjną za wydobytą kopalinę.

2. Opłatę eksploatacyjną ustala się jako iloczyn stawki opłaty eksploatacyjnej dla danego rodzaju kopaliny i ilości kopaliny wydobytej w okresie rozliczeniowym.

3. Opłatę eksploatacyjną za wydobytą kopalinę towarzyszącą ustala się jako iloczyn 50% kwoty stawki opłaty eksploatacyjnej dla danego rodzaju kopaliny i ilości kopaliny towarzyszącej wydobytej w okresie rozliczeniowym.

4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, stawki opłat, o których mowa w ust. 2, dla poszczególnych rodzajów kopaliny. Rada Ministrów, ustalając stawki opłat, będzie kierowała się zasadą, iż ich wysokości nie mogą być niższe od dolnych i wyższe od górnych granic stawek opłat.

5. Górną i dolną granicę stawek opłat eksploatacyjnych dla poszczególnych rodzajów kopaliny określa załącznik do ustawy, z zastrzeżeniem ust. 6 i 7.

6. Górne i dolne granice stawek opłat eksploatacyjnych, określone w załączniku do ustawy, podlegają corocznie zmianie stosownie do średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, planowanego w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy.

7. Na podstawie wskaźnika, o którym mowa w ust. 6, minister właściwy do spraw środowiska ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", górne i dolne granice stawek opłat eksploatacyjnych na następny rok kalendarzowy, zaokrąglając je w górę do pełnych groszy.

8. Opłatę eksploatacyjną, o której mowa w ust. 1, przedsiębiorca ustala kwartalnie we własnym zakresie i wnosi ją, bez wezwania, na rachunki bankowe podmiotów określonych w art. 86.

9. Opłatę eksploatacyjną wnosi się w terminie jednego miesiąca po upływie każdego kwartału. W tym samym terminie przedsiębiorca przedstawia organowi koncesyjnemu i podmiotom określonym w art. 86 kopie dowodów dokonanych wpłat, a także informację zawierającą dane dotyczące nazwy przedsiębiorcy, złoża, rodzaju, ilości wydobytej w kwartale kopaliny, przyjętej stawki oraz wysokości ustalonej opłaty, nazwy gminy, a w przypadku gdy wydobywanie prowadzone jest na terenie więcej niż jednej gminy - ilości wydobytej kopaliny, a także wysokość opłaty przypadającej na poszczególne gminy.

10. W razie niedopełnienia przez przedsiębiorcę obowiązku wniesienia opłaty eksploatacyjnej lub niezłożenia informacji, o której mowa w ust. 9, albo w razie złożenia informacji nasuwającej zastrzeżenia, organ koncesyjny na podstawie własnych ustaleń wydaje decyzję, w której określa wysokość należnej opłaty, stosując stawki obowiązujące w dniu wszczęcia postępowania.

11. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, wzory druków informacji, o której mowa w ust. 9, kierując się potrzebą przedstawienia w niej szczegółowych danych określonych w tym przepisie.

akty wykonawcze
orzeczenia sądów

Art. 85.⁽¹³⁹⁾ 1. Przedsiębiorca, który uzyskał koncesję na działalność inną niż określona w art. 84 ust. 1, uiszcza opłatę w zależności od rodzaju prowadzonej działalności, wielkości przestrzeni objętej koncesją, czasu, na jaki koncesja została wydana, i przy uwzględnieniu stopnia szkodliwości prowadzonej działalności dla środowiska.

2. Wysokość opłaty, o której mowa w ust. 1, oraz terminy i sposób jej wnoszenia ustala się w koncesji. Kopie dowodów wniesionych opłat przedsiębiorca przedstawia niezwłocznie organowi koncesyjnemu i podmiotom określonym w art. 86.

Art. 85a.⁽¹⁴⁰⁾ 1. W razie wydobywania kopaliny bez wymaganej koncesji lub z rażącym naruszeniem jej warunków, właściwe organy ustalają, w drodze decyzji, prowadzącemu taką działalność, opłatę eksploatacyjną w wysokości osiemdziesięciokrotnej stawki opłaty eksploatacyjnej dla danego rodzaju kopaliny, pomnożonej przez ilość wydobytej w ten sposób kopaliny, stosując stawki obowiązujące w dniu wszczęcia postępowania.

2. Organami właściwymi w sprawie ustalania opłat, o których mowa w ust. 1, są:

- 1) za wydobywanie bez wymaganej koncesji:
 - a) kopalini, o których mowa w art. 5 ust. 2a - minister właściwy do spraw środowiska,
 - b) pozostałych kopalini - właściwy starosta,
- 2) za wydobywanie kopaliny z rażącym naruszeniem warunków koncesji - właściwy organ koncesyjny.

3. W razie prowadzenia działalności innej niż określona w ust. 1, bez wymaganej koncesji lub z rażącym naruszeniem jej warunków, właściwe organy ustalają, w drodze decyzji, opłatę w wysokości:

- 1) za poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalini bez wymaganej koncesji, za każdy kilometr kwadratowy terenu, na którym prowadzona jest działalność - 50.000 zł; każdy rozpoczęty kilometr kwadratowy terenu liczy się jako cały,
- 2) za poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalini z rażącym naruszeniem warunków koncesji - trzykrotną wysokość opłaty za tę działalność, ustaloną w koncesji,
- 3) za bezzbiornikowe magazynowanie substancji w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, bez wymaganej koncesji - 8.000 zł za jeden metr sześcienny wykorzystanej przestrzeni,
- 4) za bezzbiornikowe magazynowanie substancji lub składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, z rażącym naruszeniem warunków koncesji - trzykrotną wysokość opłaty za tę działalność, ustaloną w koncesji,
- 5) za jednostkę (Mg) składowanych odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, bez wymaganej koncesji - dziesięciokrotnej stawki opłaty przewidzianej za składowanie w środowisku odpadów określonej grupy; podział na grupy odpadów i jednostkowe stawki opłat określają przepisy dotyczące klasyfikacji odpadów i opłat za ich umieszczenie na składowisku.

4. Organami właściwymi do ustalania opłat, o których mowa w ust. 3, są:

- 1) za działalność prowadzoną bez wymaganej koncesji w zakresie:
 - a) poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalini - starosta,
 - b) bezzbiornikowego magazynowania substancji lub składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych - minister właściwy do spraw środowiska,
- 2) za działalność prowadzoną z rażącym naruszeniem warunków koncesji w zakresie poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalini, bezzbiornikowego magazynowania substancji lub składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych - organ koncesyjny.

Art. 86.⁽¹⁴¹⁾ 1. Opłaty, o których mowa w art. 84, art. 85 i art. 85a, stanowią, z zastrzeżeniem ust. 2, w 60% dochód gminy, na terenie której jest prowadzona działalność objęta koncesją, w 40% natomiast dochód Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Jeżeli działalność ta prowadzona jest na terenie więcej niż jednej gminy, opłaty stanowią dochód tych gmin; w przypadkach określonych w art. 84 i art. 85a ust. 1 - proporcjonalnie do ilości wydobytej kopaliny, a w przypadkach określonych w art. 85 i art. 85a ust. 3 - proporcjonalnie do wielkości przestrzeni objętej działalnością.

2. Jeżeli działalność, o której mowa w art. 84, art. 85 i art. 85a, prowadzona jest w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, opłaty z tego tytułu stanowią w całości dochód Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

orzeczenia sądów

Art. 86a.⁽¹⁴²⁾ W razie wydobywania kopaliny występującej pod wodami powierzchniowymi, przedsiębiorca uiszczający opłatę eksploatacyjną nie ponosi opłaty za szczególne korzystanie z wód.

Art. 87.⁽¹⁴³⁾ 1. Do opłat, o których mowa w przepisach niniejszego rozdziału, stosuje się odpowiednio przepisy Ordynacji podatkowej o zobowiązaniach podatkowych, z tym że określone w nich uprawnienia organów podatkowych przysługują wierzycielom.

2. Wierzycielem jest odpowiednio gmina lub Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

3. Organem właściwym do podejmowania decyzji, o których mowa w ust. 1, w części dotyczącej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, jest jego Prezes. Dla decyzji wydawanych w pierwszej instancji przez Prezesa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej organem odwoławczym jest minister właściwy do spraw środowiska.

DZIAŁ V

STOSUNKI SĄSIEDZKIE I ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA SZKODY

Art. 88. 1. Jeżeli cudza nieruchomość lub jej część jest niezbędna do wykonywania działalności regulowanej ustawą, przedsiębiorcy służy roszczenie o ograniczenie prawa własności tej nieruchomości lub jej części za wynagrodzeniem. Jeżeli na skutek ograniczenia tego prawa nieruchomość lub jej część nie nadaje się do wykorzystania na dotychczasowe cele, podlega na wniosek właściciela wykupowi.

2. Ograniczenie prawa własności może nastąpić na czas oznaczony.
orzeczenia sądów

Art. 89. Przedsiębiorca jest uprawniony do bezpłatnego korzystania z wody kopalnianej na potrzeby zakładu górniczego.

Art. 90. 1. ⁽¹⁴⁴⁾ W razie zagrożenia bezpieczeństwa życia lub zdrowia ludzkiego, bezpieczeństwa zakładu górniczego i jego ruchu oraz urządzeń użyteczności publicznej w związku z ruchem zakładu górniczego, właściwy organ nadzoru górniczego może wydać decyzję zezwalającą na zajęcie nieruchomości na czas niezbędny do usunięcia zagrożenia i jego skutków.

2. Decyzja, o której mowa w ust. 1, określa nieruchomość podlegającą zajęciu, cel zajęcia nieruchomości oraz datę i czas trwania zajęcia. Decyzja ta podlega natychmiastowemu wykonaniu.

3. Właścicielowi przysługuje odszkodowanie za szkody wyrządzone wskutek zajęcia nieruchomości.

Art. 91. 1. Właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, jeżeli ruch ten odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie. Może żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody zgodnie z przepisami tej ustawy.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do innych podmiotów zagrożonych ruchem zakładu górniczego.

3. Jeżeli nie zachodzą okoliczności przewidziane w ust. 1 i 2, przedsiębiorca odpowiada za szkodę według zasad określonych w Kodeksie cywilnym.

orzeczenia sądów
tezy z piśmiennictwa

Art. 92. Do naprawiania szkód, o których mowa w art. 91 ust. 1 i 2, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

tezy z piśmiennictwa

Art. 93. 1. Jeżeli nie można ustalić, kto wyrządził szkodę, odpowiada za nią przedsiębiorca, który w chwili ujawnienia się szkody jest uprawniony do wydobywania kopaliny w granicach obszaru górniczego.

2. Jeżeli szkoda nastąpiła także z innych przyczyn niż ruch zakładu górniczego, odpowiedzialność przedsiębiorcy i innych osób jest solidarna.

3. Solidarna jest również odpowiedzialność przedsiębiorcy oraz podmiotów trudniących się zawodowo wykonywaniem powierzonych im przez przedsiębiorcę czynności.

Art. 94. 1. Naprawienie szkody powinno nastąpić przez przywrócenie stanu poprzedniego.

2. Przywrócenie stanu poprzedniego może nastąpić przez dostarczenie gruntów, obiektów budowlanych, urządzeń, lokali, wody lub innych dóbr tego samego rodzaju.

3. Naprawienie szkody w gruntach rolnych i leśnych następuje w drodze rekultywacji, zgodnie z przepisami o ochronie tych gruntów.

4. Obowiązek przywrócenia stanu poprzedniego ciąży na przedsiębiorcy.

orzeczenia sądów
tezy z piśmiennictwa

Art. 95. 1. Jeżeli nie jest możliwe przywrócenie stanu poprzedniego lub koszty tego przywrócenia rażąco przekraczałyby wielkość poniesionej szkody, naprawienie szkody następuje przez zapłatę odszkodowania.

2. Jeżeli poszkodowany poniósł nakłady na naprawienie szkody, odszkodowanie ustala się w wysokości odpowiadającej wartości uzasadnionych nakładów. Przepis ten nie narusza postanowień ust. 1.

3. W uzasadnionych przypadkach odszkodowanie może być wypłacone z zabezpieczenia ustalonego zgodnie z art. 17.

orzeczenia sądów
tezy z piśmiennictwa

Art. 96. ⁽¹⁴⁵⁾ W razie braku przedsiębiorcy odpowiedzialnego za szkodę albo jego następcy prawnego, roszczenia określone niniejszym działem przysługują przeciwko Skarbowi Państwa. W imieniu Skarbu Państwa czynności procesowe podejmuje minister właściwy do spraw Skarbu Państwa.

orzeczenia sądów
tezy z piśmiennictwa
projekty ustaw

Art. 97. 1. W sprawach o naprawienie szkód uregulowanych przepisami niniejszego działu orzekają sądy powszechne.

2. ⁽¹⁴⁶⁾ Sądowe dochodzenie roszczeń jest możliwe po wyczerpaniu postępowania ugodowego. Warunek wyczerpania postępowania ugodowego jest spełniony, jeżeli przedsiębiorca odmówił zawarcia ugody albo od zgłoszenia przedsiębiorcy żądania przez poszkodowanego upłynęło 30 dni.

2a. ⁽¹⁴⁷⁾ Ugoda, o której mowa w ust. 2, zawarta w formie aktu notarialnego, stanowi tytuł egzekucyjny w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego i podlega wykonaniu w drodze egzekucji sądowej.

3. W sprawach, o których mowa w ust. 1, powód nie ma obowiązku uiszczenia kosztów sądowych. Postępowanie toczy się na koszt przedsiębiorcy, chyba że roszczenie okaże się oczywiście bezzasadne.

orzeczenia sądów

Art. 98. 1. W celu natychmiastowego zapobiegania szkodzie lub jej dalszym skutkom sąd może nakazać podjęcie koniecznych czynności. Jeżeli obowiązek ten obciąża powoda, sąd może nakazać przedsiębiorcy niezwłoczne wypłacenie niezbędnej kwoty pieniężnej.

2. W razie powstania szkody w postaci zaniku wody lub utraty jej przydatności, przedsiębiorca zobowiązany jest bezpłatnie dostarczać poszkodowanemu niezbędną ilość wody do czasu naprawienia szkody.

3. W sprawach uregulowanych w ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu zabezpieczającym.

Art. 99. Przepisy dotyczące naprawiania szkód stosuje się odpowiednio do zapobiegania tym szkodom.

Art. 100. Przepisy niniejszego działu stosuje się odpowiednio do odpowiedzialności za szkody spowodowane inną niż wydobywanie kopalin działalnością regulowaną ustawą.

DZIAŁ VI

ORGANY ADMINISTRACJI GEOLOGICZNEJ, PAŃSTWOWA SŁUŻBA GEOLOGICZNA I ORGANY NADZORU GÓRNICZEGO⁽¹⁴⁸⁾

Rozdział 1

Organy administracji geologicznej i państwowa służba geologiczna⁽¹⁴⁹⁾

Art. 101. ⁽¹⁵⁰⁾ Organami administracji geologicznej są:

- 1) Minister właściwy do spraw środowiska działający przy pomocy Głównego Geologa Kraju,
 - 2) ⁽¹⁵¹⁾ wojewodowie, działający przy pomocy geologów wojewódzkich,
 - 3) ⁽¹⁵²⁾ starostowie działający przy pomocy geologów powiatowych.
- tezy z piśmiennictwa

Art. 102. 1. ⁽¹⁵³⁾ O ile przepis szczególny nie stanowi inaczej, do zakresu działania administracji geologicznej należy wykonywanie zadań określonych ustawą, a w szczególności:

- 1) podejmowanie decyzji niezbędnych do przestrzegania i stosowania ustawy, w tym udzielanie koncesji,
- 2) sprawowanie nadzoru i kontroli w zakresie wykonywania przez przedsiębiorcę uprawnień z tytułu koncesji,
- 3) nadzór nad projektowaniem i wykonywaniem prac geologicznych oraz prawidłowością sporządzania dokumentacji geologicznych,
- 4) ⁽¹⁵⁴⁾ bilansowanie zasobów kopalin,
- 4a) ⁽¹⁵⁵⁾ prowadzenie prac geologicznych o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej, zwłaszcza dla odnowienia bazy surowcowej kraju, ustalenia zasobów złóż kopalin, bilansowania i ochrony zasobów wód podziemnych, a także ochrony środowiska,
- 5) ⁽¹⁵⁶⁾ gromadzenie, archiwizowanie i przetwarzanie danych geologicznych,
- 6) kartowanie geologiczne,
- 7) ⁽¹⁵⁷⁾ prowadzenie rejestru obszarów górniczych.

2. ⁽¹⁵⁸⁾ Wykonywanie zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 4a i 6, minister właściwy do spraw środowiska może powierzyć jednostkom organizacyjnym utworzonym na podstawie odrębnych przepisów, a także przedsiębiorcom w rozumieniu art. 2 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178, z 2000 r. Nr 86, poz. 958 i Nr 114, poz. 1193 oraz z 2001 r. Nr 49, poz. 509, Nr 67, poz. 679 i Nr 102, poz. 1115) - jeżeli przedmiot ich działania obejmuje prowadzenie prac geologicznych.

Art. 102a. ⁽¹⁵⁹⁾ Do zadań państwowej służby geologicznej należy:

- 1) obsługa centralnego archiwum geologicznego,
- 2) prowadzenie centralnego banku danych geologicznych i hydrogeologicznych,
- 3) przygotowanie materiałów do bilansu zasobów kopalin i obsługa rejestru tych zasobów,
- 4) koordynowanie wykonywania prac kartografii geologicznej oraz wykonywanie prac pilotażowych,
- 5) obsługa rejestru obszarów górniczych.

Art. 103. ⁽¹⁶⁰⁾ 1. Starostowie działają jako organy pierwszej instancji w sprawach należących do właściwości administracji geologicznej, o ile nie zostały one zastrzeżone dla wojewodów lub ministra właściwego do spraw środowiska.

2. ⁽¹⁶¹⁾ Do właściwości ministra właściwego do spraw środowiska, jako organu pierwszej instancji, należą sprawy:

- 1) zatwierdzania projektów prac geologicznych i działania w sprawach określonych w art. 45 ust. 1 i 1a, dotyczących:
 - a) złóż kopalin podstawowych wymienionych w art. 5 ust. 2 pkt 1-3 i ust. 2a, kopalin pospolitych występujących jako towarzyszące tym złożom oraz kopalin leczniczych innych niż wody lecznicze, zaliczonych do kopalin podstawowych na podstawie art. 5 ust. 6,
 - b) regionalnych badań hydrogeologicznych,
 - c) ustalania zasobów ujęć solanek, wód termalnych i leczniczych,
 - d) warunków hydrogeologicznych w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych,
 - e) warunków hydrogeologicznych w związku z projektowaniem odwodnień do wydobywania kopalin podstawowych, wymienionych w art. 5 ust. 2 pkt 1-3, ze złóż i włączaniem wód do górotworu,
 - f) warunków hydrogeologicznych i geologiczno-inżynierskich w związku z magazynowaniem substancji lub składowaniem odpadów w górotworze,
 - g) warunków hydrogeologicznych w związku z zakończeniem odwadniania lub zmianą poziomu odwadniania likwidowanych zakładów górniczych, w odniesieniu do kopalin podstawowych wymienionych w art. 5 ust. 2 pkt 1-3,
 - h) badań geologiczno-inżynierskich do projektowania i wykonywania inwestycji liniowych o zasięgu ponadwojewódzkim, obiektów budownictwa wodnego o wysokości piętrzenia przekraczającej 5 m oraz obiektów energetycznych o mocy przekraczającej 100 MW,
- 2) zatwierdzania projektów prac geologicznych, dotyczących:
 - a) regionalnych badań budowy geologicznej kraju, w tym dna morskiego,
 - b) prac kartografii geologicznej,
 - c) otworów wiertniczych do rozpoznania budowy głębokiego podłoża, niezwiązanego z dokumentowaniem złóż kopalin,

- 3) udzielania zezwoleń na zmianę kryteriów bilansowości zasobów złóż kopalin podstawowych, wymienionych w art. 5 ust. 2 pkt 1-3 i ust. 2a, oraz kopalin leczniczych innych niż wody lecznicze, zaliczonych do kopalin podstawowych na podstawie art. 5 ust. 6.

3. ⁽¹⁶²⁾ Do właściwości wojewodów, jako organów pierwszej instancji, należą sprawy:

- 1) zatwierdzania projektów prac geologicznych i działania w sprawach określonych w art. 45 ust. 1 i 1a, dotyczących:
 - a) złóż kopalin podstawowych, niewymienionych w ust. 2 pkt 1 lit. a), i kopalin pospolitych na powierzchni przekraczającej 2 ha lub przewidywanym rocznym wydobyciu przekraczającym 20.000 m³,
 - b) ustalania zasobów ujęć wód podziemnych, w tym ujęć źródeł naturalnych i odwodnień budowlanych, jeżeli udokumentowane zasoby lub przewidywana wydajność przekracza 50 m³/h,
 - c) warunków hydrogeologicznych w związku z projektowaniem odwodnień do wydobywania kopalin podstawowych, niewymienionych w ust. 2 pkt 1 lit. a), i do wydobywania kopalin pospolitych ze złóż na powierzchni przekraczającej 2 ha lub przewidywanym rocznym wydobyciu przekraczającym 20.000 m³,
 - d) warunków hydrogeologicznych w związku z zakończeniem odwadniania lub zmianą poziomu odwadniania likwidowanych zakładów górniczych - w odniesieniu do kopalin podstawowych niewymienionych w ust. 2 pkt 1 lit. a) oraz w odniesieniu do kopalin pospolitych na powierzchni przekraczającej 2 ha lub przewidywanym rocznym wydobyciu przekraczającym 20.000 m³,
 - e) badań geologiczno-inżynierskich na potrzeby planów zagospodarowania przestrzennego województwa,
 - f) badań geologiczno-inżynierskich do projektowania i wykonywania inwestycji liniowych o zasięgu ponadpowiatowym,
- 2) udzielania zezwoleń na zmianę kryteriów bilansowości zasobów złóż kopalin podstawowych, niewymienionych w ust. 2 pkt 1 lit. a), oraz kopalin pospolitych ze złóż na powierzchni przekraczającej 2 ha lub przewidywanym rocznym wydobyciu przekraczającym 20.000 m³.

tezy z piśmiennictwa

Art. 103a. ⁽¹⁶³⁾ 1. Ilekroć w przepisach ustawy mówi się o starostach, rozumie się przez to również burmistrzów i prezydentów miast na prawach powiatu.

2. Przepisy ustawy dotyczące powiatów stosuje się odpowiednio do miast na prawach powiatu.

3. Wynikające z przepisów ustawy zadania starostów są zadaniami z zakresu administracji rządowej.

4. W rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego organem wyższego stopnia w stosunku do starosty w postępowaniu administracyjnym, w sprawach, o których mowa w ust. 3, jest wojewoda.

Art. 104. ⁽¹⁶⁴⁾ Przy sprawowaniu nadzoru i kontroli pracownicy organów administracji geologicznej mają prawo wstępu do wszystkich miejsc wykonywania prac geologicznych, a jeżeli przedmiotem nadzoru i kontroli jest wykonywanie przez przedsiębiorcę uprawnień z tytułu koncesji, także do zakładów górniczych. Mogą również żądać udostępnienia niezbędnych informacji, dokumentów oraz udzielania wyjaśnień.

Art. 104a. ⁽¹⁶⁵⁾ 1. Przy wykonywaniu nadzoru i kontroli organ administracji geologicznej:

- 1) nakazuje wstrzymanie działalności lub podjęcie określonych czynności w celu doprowadzenia środowiska do właściwego stanu, w razie stwierdzenia wykonywania działalności bez wymaganej koncesji, bez zatwierdzonego projektu prac geologicznych lub niezgodnie z koncesją albo zatwierdzonym projektem prac geologicznych,
- 2) może zakazać wykonywania określonych czynności osobom, o których mowa w art. 31 ust. 1, na czas nieprzekraczający dwóch lat, w razie stwierdzenia wykonywania przez te osoby czynności z rażącym niedbalstwem bądź z rażącym naruszeniem prawa.

2. Organem właściwym w sprawach, o których mowa w ust. 1, jest odpowiednio organ właściwy do udzielania koncesji, zatwierdzania projektów prac geologicznych albo stwierdzania kwalifikacji do wykonywania, dozoru lub kierowania pracami geologicznymi.

3. Wniesienie odwołania od decyzji wydanej na podstawie ust. 1 nie wstrzymuje jej wykonania.

Art. 105. ⁽¹⁶⁶⁾ W odniesieniu do obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej organy administracji geologicznej podejmują czynności określone ustawą, działając w porozumieniu z organami administracji morskiej.

Art. 105a. ⁽¹⁶⁷⁾ 1. ⁽¹⁶⁸⁾ Jeżeli ustawa uzależnia rozstrzygnięcie organu administracji geologicznej od jego uzgodnienia lub zaopiniowania przez inny organ, zajęcie stanowiska przez ten organ powinno nastąpić nie później niż w ciągu 14 dni od dnia doręczenia projektu rozstrzygnięcia.

2. Jeżeli organ, o którym mowa w ust. 1, nie zajmie stanowiska w sprawie, rozstrzygnięcie uważa się za przyjęte w brzmieniu przedłożonym przez organ administracji geologicznej, z upływem terminu określonego w ust. 1.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do rozstrzygnięć organu nadzoru górniczego. tezy z piśmiennictwa

Rozdział 2

Organy nadzoru górniczego⁽¹⁶⁹⁾

Art. 106. ⁽¹⁷⁰⁾ 1. Organami nadzoru górniczego są:

- 1) Prezes Wyższego Urzędu Górniczego,
- 2) dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych oraz specjalistycznych urzędów górniczych.

2. Dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznych urzędów górniczych działają jako organy pierwszej instancji w sprawach należących do właściwości organów nadzoru górniczego, chyba że sprawy te zostały zastrzeżone do właściwości Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

Art. 107. ⁽¹⁷¹⁾ 1. ⁽¹⁷²⁾ Prezes Wyższego Urzędu Górniczego jest centralnym organem administracji rządowej.

1a. ⁽¹⁷³⁾ Nadzór na Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego sprawuje minister właściwy do spraw administracji publicznej.

2. ⁽¹⁷⁴⁾ Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej. Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego odwołuje Prezes Rady Ministrów.

3. Kadencja Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego trwa 6 lat.

4. Po upływie kadencji Prezes Wyższego Urzędu Górniczego pełni obowiązki do czasu objęcia stanowiska przez nowego Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego. Ta sama osoba może być Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego nie dłużej niż przez dwie kolejne kadencje.

5. Kadencja Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego wygasa w razie jego odwołania lub śmierci.

6. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, jeżeli:

- 1) zrzekł się stanowiska,
- 2) stał się trwale niezdolny do pełnienia obowiązków na skutek choroby,
- 3) nie wykonuje lub wykonuje w sposób nienależyty obowiązki określone przepisami ustawy,
- 4) został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za popełnione przestępstwo.

7. ⁽¹⁷⁵⁾ Wiceprezesów Wyższego Urzędu Górniczego powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw administracji publicznej na wniosek Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

8. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w szczególności:

- 1) jest organem właściwym w sprawach indywidualnych, rozpatrywanych w drodze postępowania administracyjnego w zakresie wynikającym z przepisów ustawy,
- 2) pełni funkcję organu wyższego stopnia, w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w stosunku do dyrektorów okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznych urzędów górniczych, oraz sprawuje nadzór nad ich działalnością,
- 3) powołuje specjalne komisje do kompleksowego opiniowania stanu rozpoznania i zwalczania zagrożeń naturalnych i technicznych w zakładach górniczych oraz zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego, związanego z ruchem zakładu górniczego,
- 4) gromadzi i archiwizuje dokumentację mierniczo-geologiczną zlikwidowanych zakładów górniczych oraz udostępnia tę dokumentację na zasadach i w sposób określony w odrębnych przepisach.

9. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego wykonuje swoje zadania przy pomocy Wyższego Urzędu Górniczego, działającego pod jego bezpośrednim kierownictwem.

10. ⁽¹⁷⁶⁾ Minister właściwy do spraw administracji publicznej, w drodze zarządzenia, nadaje statut Wyższemu Urzędowi Górniczemu, określający jego organizację wewnętrzną. akty wykonawcze

Art. 108. ⁽¹⁷⁷⁾ 1. Terenowymi organami administracji rządowej, podległymi Prezesowi Wyższego Urzędu Górniczego, są dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznych urzędów górniczych.

2. Dyrektorów i zastępców dyrektorów, o których mowa w ust. 1, powołuje i odwołuje Prezes Wyższego Urzędu Górniczego.

3. Dyrektorzy okręgowych i specjalistycznych urzędów górniczych wykonują swoje zadania przy pomocy okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznych urzędów górniczych, działających pod ich bezpośrednim kierownictwem.

4. ⁽¹⁷⁸⁾ Minister właściwy do spraw administracji publicznej, w drodze rozporządzenia, tworzy i znosi okręgowe urzędy górnicze oraz ustala ich siedziby i właściwość miejscową zgodnie z podziałem terytorialnym państwa, określonym w odrębnych przepisach.

5. ⁽¹⁷⁹⁾ Minister właściwy do spraw administracji publicznej, w drodze rozporządzenia, może tworzyć i znosić specjalistyczne urzędy górnicze, obejmujące niektóre dziedziny działalności urzędów górniczych, oraz określa ich nazwę, właściwość i siedzibę.

6. Organizację i zasady działania okręgowych i specjalistycznych urzędów górniczych określa Prezes Wyższego Urzędu Górniczego.
akty wykonawcze

Art. 109. 1. ⁽¹⁸⁰⁾ O ile przepis szczególny nie stanowi inaczej, organy nadzoru górniczego sprawują nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych, a w szczególności w zakresie:

- 1) bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego,
- 2) ratownictwa górniczego,
- 3) gospodarki złożami kopalin w procesie ich wydobywania,
- 4) ochrony środowiska, w tym zapobiegania szkodom,
- 5) ⁽¹⁸¹⁾ budowy i likwidacji zakładu górniczego, w tym rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów po działalności górniczej.

2. ⁽¹⁸²⁾ Organy nadzoru górniczego wydają, w drodze decyzji administracyjnej:

- 1) zezwolenia na oddanie do ruchu w zakładzie górniczym obiektów, maszyn i urządzeń, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 78 ust. 1,
- 2) pozwoleń na używanie środków strzałowych w zakładach górniczych,
- 3) zezwolenia na przechowywanie i używanie sprzętu strzałowego w zakładach górniczych.

2a. ⁽¹⁸³⁾ Organy właściwe w sprawach wydawania pozwoleń na nabywanie i przechowywanie środków strzałowych w zakładach górniczych określają przepisy ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. Nr 117, poz. 1007).

3. ⁽¹⁸⁴⁾ Przepisy ust. 1-2a stosuje się odpowiednio do:

- 1) bezzbiornikowego magazynowania substancji oraz składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych,
- 2) wykonywania robót geologicznych.

4. ⁽¹⁸⁵⁾ (skreślony).

Art. 110. ⁽¹⁸⁶⁾ Organy nadzoru górniczego sprawują nadzór i kontrolę nad podmiotami zawodowo trudniącymi się wykonywaniem czynności ratownictwa górniczego, w zakresie przestrzegania przez te podmioty przepisów wydanych na podstawie art. 78 ust. 3.

Art. 111. ⁽¹⁸⁷⁾ 1. W zakresie ustalonym przepisami, o których mowa w ust. 2, maszyny, urządzenia, materiały, a także środki strzałowe oraz sprzęt strzałowy, zwane dalej "wyrobami", mogą być stosowane w zakładach górniczych tylko po dopuszczeniu ich, w drodze decyzji, przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

2. Rada Ministrów, kierując się potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa użytkowania wyrobów w warunkach zagrożeń występujących w ruchu zakładów górniczych, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wyroby, których stosowanie w zakładach górniczych wymaga dopuszczenia,
- 2) wymagania techniczne dla wyrobów, o których mowa w pkt 1,
- 3) warunki i tryb wydawania, cofania lub unieważniania oraz terminy ważności decyzji o dopuszczeniu wyrobów do stosowania w zakładach górniczych, zakres oraz konieczność i przyczyny ponownego wydania decyzji i sposób przeprowadzania badań wyrobów, w tym prób wyrobów w ruchu zakładu górniczego, jednostki upoważnione do przeprowadzania badań wyrobów, rodzaje dokumentów wymaganych przed dopuszczeniem, znaki dopuszczenia oraz sposób oznaczania wyrobów tymi znakami.

akty wykonawcze

Art. 112. ⁽¹⁸⁸⁾ Przy wykonywaniu nadzoru i kontroli pracownikom organów nadzoru górniczego przysługuje prawo wstępu do zakładów górniczych oraz do siedzib, obiektów i urządzeń podmiotów zawodowo trudniących się

wykonywaniem czynności ratownictwa górniczego oraz dostępu do niezbędnych informacji, urządzeń i dokumentów. Mogą oni żądać udzielania wyjaśnień w zakresie ich uprawnień wynikających z ustawy.

Art. 113. 1. ⁽¹⁸⁹⁾ Przy wykonywaniu nadzoru i kontroli organ nadzoru górniczego:

- 1) nakazuje usunięcie nieprawidłowości powstałych wskutek naruszenia przepisów o ruchu zakładu górniczego, zwłaszcza jeżeli stwarzają one zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu górniczego, jego pracowników, bezpieczeństwa powszechnego lub środowiska,
 - 2) w razie bezpośredniego zagrożenia dla zakładu górniczego, jego pracowników, bezpieczeństwa powszechnego lub środowiska, może w całości lub w części wstrzymać ruch tego zakładu lub jego urządzeń oraz nakazać podjęcie niezbędnych środków zapobiegawczych,
 - 3) ⁽¹⁹⁰⁾ może zakazać, na czas nieprzekraczający dwóch lat, wykonywania określonych czynności w ruchu zakładu górniczego osobom, o których mowa w art. 68 ust. 1 oraz w art. 70 ust. 1, w razie stwierdzenia naruszenia przez te osoby dyscypliny i porządku pracy, a zwłaszcza obowiązków określonych ustawą i wydanymi na jej podstawie przepisami.
2. Wniesienie odwołania od decyzji wydanej na podstawie ust. 1 nie wstrzymuje jej wykonania.

Art. 114. ⁽¹⁹¹⁾ 1. W razie grożącego niebezpieczeństwa lub zaistnienia wypadku w zakładzie górniczym, organ nadzoru górniczego może ustalić stan faktyczny i przyczyny zagrożenia.

2. ⁽¹⁹²⁾ W przypadkach, o których mowa w ust. 1, organ nadzoru górniczego sprawuje nadzór nad akcją ratowniczą, a w razie gdy uzna, że jest ona prowadzona nienależycie, może żądać zmiany jej kierownika lub objąć kierownictwo akcji.

Art. 115. 1. ⁽¹⁹³⁾ Przy wykonywaniu zadań wynikających z nadzoru i kontroli nad ruchem zakładu górniczego właściwy organ nadzoru górniczego może badać prawidłowość stosowanych lub przewidzianych przez przedsiębiorcę do stosowania rozwiązań technicznych.

2. ⁽¹⁹⁴⁾ Na żądanie właściwego organu nadzoru górniczego przedsiębiorca jest zobowiązany sprawdzić prawidłowość rozwiązań, o których mowa w ust. 1, w sposób określony przez ten organ.

3. Koszty czynności, o których mowa w ust. 2, obciążają przedsiębiorcę, chyba że ich żądanie było nieuzasadnione.

Art. 116. ⁽¹⁹⁵⁾ W razie stwierdzenia naruszenia warunków koncesji, organ nadzoru górniczego powiadamia o tym niezwłocznie organ koncesyjny.

Art. 117. 1. ⁽¹⁹⁶⁾ W razie zbiegu właściwości innych organów nadzoru i kontroli z właściwością organów nadzoru górniczego, z zastrzeżeniem przepisu ust. 2, wydanie decyzji dotyczącej zakładu górniczego wymaga uzgodnienia z właściwym organem państwowego nadzoru górniczego.

2. W odniesieniu do obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej art. 105 stosuje się odpowiednio. tezy z piśmiennictwa

DZIAŁ VII

PRZEPISY KARNE⁽¹⁹⁷⁾

Art. 118. 1. Kto prowadząc bez wymaganej koncesji lub wbrew warunkom w niej określonym działalność w zakresie:

- 1) poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin,
- 2) wydobywania kopalin ze złóż,
- 3) ⁽¹⁹⁸⁾ bezbiornikowego magazynowania substancji lub składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych,
- 4) ⁽¹⁹⁹⁾ (skreślony),
- 5) ⁽²⁰⁰⁾ (skreślony)

wyrządza poważną szkodę w mieniu

- podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. ⁽²⁰¹⁾ Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 spowodował bezpośrednio niebezpieczeństwo poważnej szkody w mieniu

- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

3. ⁽²⁰²⁾ Jeżeli sprawca nieumyślnie dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 lub ust. 2
- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku, orzeczenia sądów tezy z piśmiennictwa

Art. 119. Kto bez wymaganej koncesji lub wbrew warunkom w niej określonym prowadzi działalność w zakresie:

- 1) poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin,
 - 2) wydobywania kopalin ze złóż,
 - 3) ⁽²⁰³⁾ bezzbiornikowego magazynowania substancji lub składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych,
 - 4) ⁽²⁰⁴⁾ (skreślony),
 - 5) ⁽²⁰⁵⁾ (skreślony)
- podlega karze aresztu albo grzywny, tezy z piśmiennictwa

Art. 120. Kto wykonuje, dozoruje prace geologiczne lub kieruje nimi nie posiadając wymaganych do tego kwalifikacji

- podlega karze grzywny.

Art. 121. Kto wbrew obowiązkowi:

- 1) dopuszcza do prac geologicznych osoby nie posiadające wymaganych kwalifikacji,
 - 2) wykonuje prace geologiczne bez zatwierdzonego projektu prac geologicznych lub niezgodnie z tym projektem,
 - 3) nie zawiadamia właściwych organów o zamiarze przystąpienia do wykonywania robót geologicznych
- podlega karze grzywny.

Art. 122. 1. Kto w zakładzie górniczym wykracza przeciwko nakazom lub zakazom zawartym w przepisach wydanych na podstawie art. 78, dotyczących zagrożeń pożarowych, tąpniętami, gazowych, pyłowych, wodnych, pozostających w związku z jazdą ludzi szybem albo w związku z nabywaniem, przechowywaniem i używaniem materiałów wybuchowych i sprzętu strzałowego w zakładach górniczych

- podlega karze aresztu albo grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto prowadzi ruch zakładu górniczego bez zatwierdzonego planu ruchu albo niezgodnie z tym planem, albo nie sporządza tego planu w przewidzianym terminie.

3. Jeżeli sprawca nieumyślnie dopuszcza się wykroczenia określonego w ust. 1 lub 2

- podlega karze grzywny.

4. Kto:

- 1) ⁽²⁰⁶⁾ wykracza przeciwko innym niż określone w ust. 1 nakazom lub zakazom zawartym w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 78 albo nakazom lub zakazom określonym w art. 73, art. 75 ust. 1, art. 76 i art. 80,
 - 2) nie dopełnia obowiązku przeszkolenia pracownika zakładu górniczego w zakresie przepisów i wymagań bezpieczeństwa,
 - 3) dopuszcza do wykonywania czynności wymagających szczególnych kwalifikacji w zakładzie górniczym osobę, która takich kwalifikacji nie posiada
- podlega karze grzywny.

Art. 123. Kierownik ruchu zakładu górniczego, który nie dopełnia obowiązku określonego w art. 77 ust. 3

- podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 124. 1. Pracownik zakładu górniczego, który po spostrzeżeniu niebezpieczeństwa zagrażającego ludziom lub ruchowi zakładu górniczego albo po stwierdzeniu uszkodzenia lub nieprawidłowości w działaniu urządzeń zakładu górniczego nie ostrzega niezwłocznie osób bezpośrednio zagrożonych i nie zawiadamia o niebezpieczeństwie osób sprawujących kierownictwo albo dozór ruchu

- podlega karze aresztu albo grzywny.

2. Karze określonej w ust. 1 podlega, kto wbrew obowiązkowi nie podejmuje dostępnych mu środków w celu usunięcia niebezpieczeństwa w zakładzie górniczym.

3. Jeżeli sprawca dopuszcza się nieumyślnie wykroczenia określonego w ust. 1 lub 2

- podlega karze grzywny.

Art. 125. ⁽²⁰⁷⁾ Kto wykonuje czynności kierownictwa lub dozoru ruchu zakładu górniczego lub inne czynności w ruchu zakładu górniczego, bez kwalifikacji przewidzianych ustawą,
- podlega karze grzywny.

Art. 126. Kto nie dopełnia ciężących na nim obowiązków w zakresie sporządzania, aktualizowania i posiadania w zakładzie górniczym wymaganej dokumentacji mierniczo-geologicznej oraz w zakresie bieżącego prowadzenia ewidencji zasobów złoża
- podlega karze grzywny.

Art. 126a. ⁽²⁰⁸⁾ Kto nie wykonuje decyzji organu nadzoru górniczego, dotyczącej:

- 1) usunięcia nieprawidłowości powstałych wskutek naruszenia przepisów o ruchu zakładu górniczego lub
- 2) wstrzymania w całości lub w części ruchu zakładu górniczego lub jego urządzeń, albo podjęcia niezbędnych środków zapobiegawczych ze względu na bezpośrednie zagrożenie dla zakładu, jego pracownika, bezpieczeństwa powszechnego lub środowiska, lub
- 3) zakazu wykonywania określonych czynności przez osoby, które naruszyły obowiązki określone ustawą i wydanymi na jej podstawie przepisami, lub
- 4) wstrzymania działalności lub podjęcia określonych czynności w celu doprowadzenia środowiska do właściwego stanu, w razie wykonywania działalności bez wymaganej koncesji, bez zatwierdzonego projektu prac geologicznych lub niezgodnie z koncesją albo zatwierdzonym projektem prac geologicznych,
- podlega karze grzywny.

Art. 126b. ⁽²⁰⁹⁾ Kto nie dopełnia ciężącego na nim obowiązku w zakresie tworzenia funduszu likwidacyjnego zakładu górniczego oraz gromadzenia środków na tym funduszu,
- podlega karze grzywny.

Art. 127. ⁽²¹⁰⁾ Orzekanie w sprawach określonych w art. 119-126b następuje na zasadach i w trybie określonych w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia.

Art. 128. ⁽²¹¹⁾ (skreślony).
orzeczenia sądów
tezy z piśmiennictwa

DZIAŁ VIII

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Rozdział 1

Zmiany w obowiązujących przepisach

Art. 129. W Kodeksie cywilnym wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 143 w zdaniu drugim skreśla się wyrazy "i kopalin";
- 2) w art. 267 § 2 otrzymuje brzmienie:
"§ 2. Jednakże użytkownik gruntu może zbudować i eksploatować nowe urządzenia służące do wydobywania kopalin z zachowaniem przepisów prawa geologicznego i górniczego."

Art. 130. W Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia skreśla się "Dział XIII. Kolegia do spraw wykroczeń przy organach administracji górniczej."

Art. 131. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. o ustroju kolegiów do spraw wykroczeń (Dz. U. Nr 12, poz. 118, z 1972 r. Nr 49, poz. 312, z 1974 r. Nr 24, poz. 142, z 1975 r. Nr 16, poz. 91, z 1982 r. Nr 45, poz. 291, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 43, poz. 251 i z 1991 r. Nr 32, poz. 131) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 w § 1 skreśla się pkt 3 i 6;
- 2) w art. 6 skreśla się § 2;
- 3) w art. 8 skreśla się § 2.

Art. 132. W ustawie z dnia 24 października 1974 r. - Prawo wodne (Dz. U. Nr 38, poz. 230, z 1980 r. Nr 3, poz. 6, z 1983 r. Nr 44, poz. 201, z 1989 r. Nr 26, poz. 139 i Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 39, poz. 222, z 1991 r. Nr 32, poz. 131 i Nr 77, poz. 335 oraz z 1993 r. Nr 40, poz. 183) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 12 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Rejonowy organ rządowej administracji ogólnej może zezwolić zakładom na składowanie na gruntach przybrzeżnych, za odszkodowaniem, materiałów budowlanych i sprzętu oraz na dostęp do urządzeń wodnych i pomiarowych oraz znaków żeglugowych, jeżeli jest to niezbędne do wykonania, ustawiania, utrzymania i eksploatacji tych urządzeń i znaków.";

2) w art. 44 w ust. 2 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

"2. O obowiązku przekazywania nadwyżek wody orzeka organ właściwy do wydawania pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody.";

3) art. 45 otrzymuje brzmienie:

"Art. 45. 1. Do korzystania z wód kopalnianych stosuje się przepisy ustawy.

2. Do wydobywania wód zaliczonych na podstawie prawa geologicznego i górniczego do solanek, wód leczniczych i termalnych, stosuje się przepisy tego prawa.";

4) w art. 53 w ust. 2 w pkt 6 skreśla się wyrazy "żwiru, piasku i innych materiałów oraz".

Art. 133. W ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz. U. Nr 3, poz. 6, z 1983 r. Nr 44, poz. 201, z 1987 r. Nr 33, poz. 180, z 1989 r. Nr 26, poz. 139 i Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 39, poz. 222, z 1991 r. Nr 77, poz. 335 i Nr 101, poz. 444 oraz z 1993 r. Nr 40, poz. 183) wprowadza się następujące zmiany:

1) dodaje się art. 54a w brzmieniu:

"Art. 54a. Zabrania się bezbiornikowego składowania odpadów niebezpiecznych w wyrobiskach górniczych.";

2) w art. 87b w ust. 2 wyrazy "wpływy z opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych w wysokości określonej w prawie górnictwie i w prawie geologicznym." zastępuje się wyrazami "wpływy z opłat i kar, o których mowa w art. 84. 85 i 128 ustawy - Prawo geologiczne i górnictwo.";

3) w art. 88c po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Środki pochodzące z opłat i kar, o których mowa w art. 83, 84 i 128 ustawy - Prawo geologiczne i górnictwo, przeznaczają się na finansowanie zadań określonych w art. 87b ust. 2 w formie dotacji. Przeznaczenie środków na finansowanie prac geologicznych wymaga zasięgnięcia opinii Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, a na finansowanie potrzeb górnictwa - opinii Ministra Przemysłu i Handlu oraz Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.".

Art. 134. W ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 11, poz. 79, z 1984 r. Nr 35, poz. 185, z 1988 r. Nr 24, poz. 169, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 oraz z 1991 r. Nr 101, poz. 444, Nr 103, poz. 446 i Nr 114, poz. 494) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 skreśla się pkt 8;

2) w art. 7 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze lub nieleśne można dokonać jedynie w ramach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.";

3) skreśla się art. 24.

Art. 135. W ustawie z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127, Nr 103, poz. 446 i Nr 107, poz. 464 oraz z 1993 r. Nr 47, poz. 212 i Nr 131, poz. 629) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8:

a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

"2) terenów górniczych - wymaga, w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego tego terenu, porozumienia z organem właściwym do udzielenia koncesji na wydobywanie kopaliny,";

b) skreśla się pkt 3;

2) skreśla się art. 71.

Art. 136. W ustawie z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 41, poz. 324, z 1990 r. Nr 26, poz. 149 i Nr 86, poz. 504, z 1991 r. Nr 31, poz. 128, Nr 41, poz. 179, Nr 73, poz. 321, Nr 105, poz. 452, Nr

106, poz. 457 i Nr 107, poz. 460 oraz z 1993 r. Nr 28, poz. 127, Nr 47, poz. 212 i Nr 134, poz. 646) w art. 11 wprowadza się następujące zmiany:

1) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

"1) poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania kopalin oraz surowców mineralnych znajdujących się w odpadach powstałych po robotach górniczych oraz po procesach wzbogacania kopalin, bezziornikowego magazynowania substancji w górotworze oraz składowania odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych,";

2) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Zasady udzielania koncesji, o których mowa w ust. 1 pkt 1, określają przepisy prawa geologicznego i górniczego."

Art. 137. W ustawie z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. Nr 32, poz. 131) wprowadza się następujące zmiany:

1) skreśla się art. 33;

2) art. 34 otrzymuje brzmienie:

"Art. 34. Do poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania zasobów mineralnych w polskich obszarach morskich stosuje się odpowiednie przepisy prawa geologicznego i górniczego oraz przepisy dotyczące ochrony środowiska morskiego, bezpieczeństwa żeglugi i życia na morzu.";

3) w art. 42:

a) w ust. 2 w pkt 5 dodaje się wyrazy "w zakresie nie uregulowanym przepisami prawa geologicznego i górniczego",

b) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

"5. Ustawa nie narusza przepisów prawa geologicznego i górniczego."

Art. 138. W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 81, poz. 351) dodaje się art. 44a w brzmieniu:

"Art. 44a. Ustawa nie narusza przepisów prawa geologicznego i górniczego."

Art. 139. W ustawie z dnia 3 kwietnia 1993 r. o badaniach i certyfikacji (Dz. U. Nr 55, poz. 250) dodaje się art. 20a w brzmieniu:

"Art. 20a. Ustawa nie narusza przepisów prawa geologicznego i górniczego."

Rozdział 2

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 140. Do podmiotów, które w dniu wejścia w życie ustawy prowadzą działalność regulowaną ustawą, stosuje się jej przepisy, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie.

Art. 141. Z dniem wejścia w życie ustawy tracą moc dotychczasowe zarządzenia i decyzje o utworzeniu obszarów górniczych nie objętych koncesjami, o których mowa w art. 142.

Art. 142. 1. Pozostają w mocy koncesje wydane na podstawie przepisów, o których mowa w art. 158 pkt 1 i 3.

2. W terminie jednego roku od wejścia w życie ustawy podmioty prowadzące działalność określoną w art. 15 przedłożą właściwym organom koncesyjnym ocenę wpływu tej działalności na środowisko, sporządzoną zgodnie z wymaganiami przewidzianymi w przepisach o ochronie i kształtowaniu środowiska. Nie dotyczy to podmiotów, które przedłożyły taką ocenę po dniu 1 stycznia 1992 r.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, za zgodą właściwego organu samorządu terytorialnego, organ koncesyjny może zwolnić od obowiązku sporządzenia oceny, o której mowa w ust. 2.

4. Organy koncesyjne, w terminie półtora roku od dnia wejścia w życie ustawy, dostosują do jej wymagań koncesje, o których mowa w ust. 1. W szczególności, jeżeli według dotychczasowych przepisów nie istniał obowiązek ustanowienia obszaru i terenu górniczego, właściwy organ koncesyjny niezwłocznie uzupełni koncesję w tym zakresie.

tezy z piśmiennictwa

Art. 143. Dokumentacje geologiczne, projekty badań geologicznych oraz projekty zagospodarowania złoża, zatwierdzone zgodnie z dotychczasowymi przepisami, pozostają w mocy. Organy właściwe do ich zatwierdzenia mogą, w terminie roku od dnia wejścia w życie ustawy, nakazać ich zmianę lub uzupełnienie.

Art. 144. Prawa do informacji geologicznych uzyskanych przed wejściem w życie ustawy, w związku z prowadzeniem prac geologicznych finansowanych bezpośrednio lub pośrednio przez budżet państwa, przysługują Skarbowi Państwa.

tezy z piśmiennictwa
projekty ustaw

Art. 145. ⁽²¹²⁾ Koszty sporządzenia projektu planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego przedsiębiorcy, który w dniu wejścia w życie ustawy wydobywa kopalinę ze złoża, ponosi w 50% przedsiębiorca i w 50% właściwa gmina.

Art. 146. ⁽²¹³⁾ Do czasu uchwalenia planów, o których mowa w art. 53, pozostają w mocy decyzje o ustanowieniu filarów ochronnych oraz zezwolenia na eksploatację w granicach tych filarów, wydane na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 147. W terminie roku od dnia wejścia w życie ustawy plan ruchu zakładu górniczego powinien zostać sporządzony, uzupełniony lub zmieniony, stosownie do wymagań art. 64.

Art. 148. Pozostają w mocy decyzje o stwierdzeniu (zatwierdzeniu) kwalifikacji osób, wydane na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 149. Sprawy o zapobieganie i naprawę szkód górniczych, nie zakończone w dniu wejścia w życie ustawy ostatecznym orzeczeniem komisji do spraw szkód górniczych, podlegają rozpoznaniu w trybie określonym tą ustawą, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

Art. 150. 1. Odwołania od orzeczeń komisji do spraw szkód górniczych w sprawach, o których mowa w art. 149, przekazuje się właściwym sądom jako drugiej instancji w tych sprawach. Do postępowania przed przekazaniem odwołania właściwemu sądowi, do terminu jego wniesienia, podstawy oraz formy stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

2. Sąd, do którego przesłane zostało odwołanie, może, w uzasadnionych wypadkach na posiedzeniu niejawnym, wstrzymać natychmiastowe wykonanie orzeczenia komisji do spraw szkód górniczych.

3. Do wznowienia postępowania, uchylenia, zmiany, stwierdzenia nieważności, stwierdzenia wydania zaskarżonego orzeczenia z naruszeniem prawa oraz wygaśnięcia ostatecznych orzeczeń komisji do spraw szkód górniczych, właściwy jest Prezes Wyższego Urzędu Górniczego. Jeżeli w wyniku tego ma nastąpić ponowne rozpatrzenie sprawy - podlega ona przekazaniu właściwemu sądowi powszechnemu.

4. Do rozpoznania skargi wniesionej do Naczelnego Sądu Administracyjnego na ostateczne orzeczenie komisji do spraw szkód górniczych stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. W razie uchylenia przez ten sąd orzeczenia komisji do spraw szkód górniczych albo stwierdzenia jego nieważności, sprawę rozpoznaje właściwy sąd powszechny.

5. Przepisy ust. 1-4 stosuje się odpowiednio do postanowień i zarządzeń komisji do spraw szkód górniczych lub jej przewodniczącego.

6. Po wejściu w życie ustawy Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, po porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, niezwłocznie przekaze właściwym sądom pierwszej instancji akta spraw rozpoznawanych dotychczas przez komisje do spraw szkód górniczych.

7. Do wykonania ostatecznych orzeczeń, zarządzeń tymczasowych i ugód w sprawach zakończonych przed wejściem w życie ustawy, w których nie została wszczęta egzekucja administracyjna, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.

Art. 151. 1. Terminy dochodzenia roszczeń o zapobieżenie szkodom górniczym oraz o ich naprawę, które powstały po zniesieniu obszaru górniczego, a przed wejściem w życie ustawy, bieżą na nowo od dnia jej wejścia w życie.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli przed dniem wejścia w życie ustawy inwestor, z naruszeniem art. 37 dekretu, o którym mowa w art. 158 pkt 1 ustawy, został zobowiązany do zabezpieczenia przed powstaniem szkody górniczej.

3. Strona, której roszczenie o zapobieżenie szkodzie górniczej zostało ostatecznie oddalone przez komisję do spraw szkód górniczych z tym uzasadnieniem, że przedsiębiorstwo górnicze nie ponosi odpowiedzialności na podstawie art. 50 ust. 3 pkt 1 dekretu, o którym mowa w art. 158 pkt 1 ustawy, albo że komisje do spraw szkód górniczych nie są właściwe do rozpoznania tego rodzaju sporów, może żądać w terminie jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy ponownego rozpoznania tego roszczenia. Orzeczenie komisji do spraw szkód górniczych uznaje się w tym przypadku za niebyłe.

Art. 152. 1. Jeżeli wydane przed dniem wejścia w życie ustawy pozwolenie na budowę na obszarze górniczym, w granicach którego żaden podmiot gospodarczy nie uzyskał prawa do wydobywania kopaliny, zawiera obowiązek zabezpieczenia obiektu budowlanego przed wpływami eksploatacji górniczej, ustanowiony na podstawie art. 37 ust. 1 dekretu, o którym mowa w art. 158 pkt 1 ustawy, roszczenia o zwrot kosztów tych zabezpieczeń, na zasadach określonych ustawą, przysługują przeciwko Skarbowi Państwa.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli obowiązek zabezpieczenia został nałożony w związku z budową wykonywaną poza granicami terenu górniczego.

orzeczenia sądów
tezy z piśmiennictwa
projekty ustaw

Art. 153. 1. W terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy, Krajowa Rada Sądownictwa przedstawi Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wnioski o powołanie sędziów sądów rejonowych spośród przewodniczących komisji do spraw szkód górniczych, ich zastępców i przewodniczących zespołów orzekających zgłoszonych przez zgromadzenia ogólne sędziów w sądach wojewódzkich oraz przez Ministra Sprawiedliwości - o ile osoby te spełniają wymagania określone w art. 51 § 1 pkt 1-5 i 7 i nie zachodzą wobec nich przeszkody wymienione w art. 53 i 54 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych.

2. Stosunek pracy z przewodniczącymi komisji do spraw szkód górniczych, ich zastępcami i przewodniczącymi zespołów orzekających, których kandydatury na stanowiska sędziów nie zostały zgłoszone Krajowej Radzie Sądownictwa, oraz przewodniczącymi komisji do spraw szkód górniczych, ich zastępcami i przewodniczącymi zespołów orzekających, o których powołanie na stanowiska sędziów Krajowa Rada Sądownictwa nie przedstawiła wniosku Prezydentowi - ulega rozwiązaniu na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych.

3. Pracownicy administracyjni i obsługi komisji do spraw szkód górniczych z dniem wejścia w życie ustawy stają się pracownikami sądów rejonowych właściwych ze względu na miejsce ich zamieszkania.

4. Przewodniczący komisji do spraw szkód górniczych i ich zastępcy oraz pozostali pracownicy mianowani komisji do spraw szkód górniczych mogą, w terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy, złożyć Prezesowi Wyższego Urzędu Górniczego pisemne oświadczenia o odmowie dalszego zatrudnienia. W tym przypadku stosunek pracy rozwiązuje się po upływie trzech miesięcy od dnia złożenia oświadczenia, w ostatnim dniu miesiąca kalendarzowego. Pracownicy komisji do spraw szkód górniczych zatrudnieni na podstawie umowy o pracę mogą, w tym samym czasie, złożyć oświadczenie o wypowiedzeniu stosunku pracy albo wniosek o jego rozwiązanie za porozumieniem stron, który powinien być uwzględniony w terminie nie dłuższym niż obowiązujący w danych stosunkach okres wypowiedzenia. Rozwiązanie stosunku pracy na zasadach przewidzianych w niniejszym ustępie pociąga za sobą skutki, jakie przepisy prawa wiążą z rozwiązaniem umowy o pracę przez zakład pracy za wypowiedzeniem z powodu likwidacji zakładu pracy.

Art. 154. Z dniem wejścia w życie ustawy Minister Sprawiedliwości utworzy w Sądzie Wojewódzkim w Katowicach odrębny wydział do spraw z zakresu regulowanego prawem geologicznym i górniczym pod nazwą "Wydział Spraw Geologicznych i Górniczych". W razie potrzeby Minister Sprawiedliwości utworzy takie wydziały w innych sądach wojewódzkich.

Art. 155. 1. Umarza się postępowanie w sprawach dotychczas prawomocnie nie zakończonych przez komisje dyscyplinarne przy urzędach górniczych.

2. Zatarcie dotychczas orzeczonych kar dyscyplinarnych następuje z mocy prawa z upływem 2 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia komisji dyscyplinarnej.

Art. 156. Członkowie kolegium do spraw wykroczeń przy Wyższym Urzędzie Górniczym i przy okręgowych urzędach górniczych stają się, odpowiednio do miejsca zamieszkania, członkami kolegiów do spraw wykroczeń przy sądach rejonowych.

Art. 157. 1. Sprawy, które do dnia wejścia w życie ustawy nie zostały zakończone orzeczeniem kolegium do spraw wykroczeń przy okręgowym urzędzie górniczym, przekazuje się właściwym kolegiom do spraw wykroczeń przy sądach rejonowych.

2. Sprawy, w których nie zostały rozpoznane środki zaskarżenia przez kolegium do spraw wykroczeń przy Wyższym Urzędzie Górniczym, i sprawy, w których postępowanie toczy się przed komisją orzecznictwa do spraw wykroczeń przy Prezesie Wyższego Urzędu Górniczego - przekazuje się odpowiednio właściwym sądom rejonowym i wojewódzkim.

Art. 157a. ⁽²¹⁴⁾ (skreślony).

Art. 158. Z dniem wejścia w życie ustawy tracą moc:

- 1) dekret z dnia 6 maja 1953 r. - Prawo górnicze (Dz. U. z 1978 r. Nr 4, poz. 12, z 1984 r. Nr 35, poz. 186, z 1987 r. Nr 33, poz. 180, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 14, poz. 89 i z 1991 r. Nr 31, poz. 128),
- 2) dekret z dnia 21 października 1954 r. o urzędach górniczych (Dz. U. z 1961 r. Nr 23, poz. 114),
- 3) ustawa z dnia 16 listopada 1960 r. o prawie geologicznym (Dz. U. Nr 52, poz. 303, z 1974 r. Nr 38, poz. 230, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1991 r. Nr 31, poz. 129).

Art. 159. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów art. 153 ust. 1 i 4, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

ZALĄCZNIK⁽²¹⁵⁾

GÓRNE I DOLNE GRANICE STAWEK OPŁAT EKSPLOATACYJNYCH

Lp.	Rodzaj kopaliny	Jednostka miary	Dolne granice stawek (zł/j.m.)	Górne granice stawek (zł/j.m.)
1	2	3	4	5
1	Alabastry	t	0,84	4,22
2	Amfibolity	t	0,27	1,36
3	Anhydryty	t	1,00	5,02
4	Baryty	t	1,52	7,62
5	Bazalty	t	0,32	1,60
6	Chalcedonity	t	0,17	0,85
7	Diabazy	t	0,20	1,01
8	Dolomity	t	0,23	1,15
9	Gabra	t	0,27	1,36
10	Gaz ziemny wysokometanowy	tys. m ³	2,08	10,40
11	Gaz ziemny pozostały	tys. m ³	0,92	4,58

12	Gipsy	t	0,42	2,11
13	Gliny ogniotrwałe i ceramiczne	t	0,94	4,70
14	Gnejsy	t	0,24	1,18
15	Granity	t	0,29	1,44
16	Hornfelsy	t	0,24	1,18
17	Kamienie ozdobne i półszlachetne	kg	2,70	13,54
18	Kreda jeziorna	t	0,04	0,18
19	Kreda pisząca	t	0,19	0,93
20	Kwarc	t	0,51	2,54
21	Kwarcyty	t	0,25	1,26
22	Łupki	t	0,34	1,70
23	Magnezyty	t	1,34	6,72
24	Margle	t	0,11	0,54
25	Marmury	t	1,01	5,07
26	Melafiry	t	0,29	1,46
27	Opoki	t	0,17	0,85
28	Piaski i żwiry	t	0,15	0,77
29	Piaskowce	t	0,20	1,02
30	Porfiry	t	0,20	1,01
31	Ropa naftowa	t	10,98	54,90
32	Rudy cynkowo-ołowiowe	t	0,84	4,21
33	Rudy miedzi	t	0,75	3,76
34	Rudy złota	g Au (w rudzie)	0,10	0,51
35	Serpentynity	t	0,20	1,01
36	Siarka rodzima	t	1,08	5,41
37	Sjenity	t	0,24	1,18
38	Skały diatomitowe	t	1,69	8,46

39	Solanki	m ³	0,68	3,38
40	Sól kamienna	t NaCl	0,42	2,08
41	Surowce bentonitowe	t	0,51	2,54
42	Surowce ilaste pozostałe	t	0,34	1,71
43	Surowce kaolinowe	t	0,84	4,22
44	Surowce skaleniowe	t	0,68	3,38
45	Szarogłazy	t	0,24	1,18
46	Torfy	m ³	0,20	1,01
47	Torfy lecznicze (borowiny)	m ³	0,68	3,38
48	Trawertyny	t	0,17	0,85
49	Tufy	t	0,20	1,01
50	Wapienie	t	0,20	0,99
51	Węgiel brunatny	t	0,43	2,14
52	Węgiel kamienny	t	0,77	3,87
53	Wody lecznicze	m ³	0,69	3,44
54	Wody termalne	m ³	0,00	0,00
55	Zieleńce	t	0,24	1,18
56	Ziemia krzemionkowa	t	1,69	8,46
57	Złepieńce	t	1,01	5,07
58	Inne kopaliny	t	1,01	5,07